

BEYOND THE IMPLEMENTATION GAP

Welke gebiedsaanpak om de realisatiekracht van de stroomgebiedbeheerplannen te verhogen?

Joachim Declerck, ir. arch.

— directeur **Architecture Workroom Brussels** vzw,
onafhankelijk innovatiehuis voor transformatie

— namens **Werf Sponslandschappen** met Lene De Vrieze,
Bram Vandemoortel, Leonie Martens, Hannah Nelis, Francis
Schoups & onze vele lokale en bovenlokale partners

— professor Architectuur, Stadslandschap en Transitie,
Vakgroep Architectuur & Stedenbouw, **Universiteit Gent**

Seminarie “Samen werken werkt !”

Jaarlijks event, Commissie Integraal Waterbeheer
Inspirerende keynote

Brussel, 29 januari 2025

www.architectureworkroom.eu

www.degroteverbouwing.eu

**ARCHITECTURE
WORKROOM
BRUSSELS**

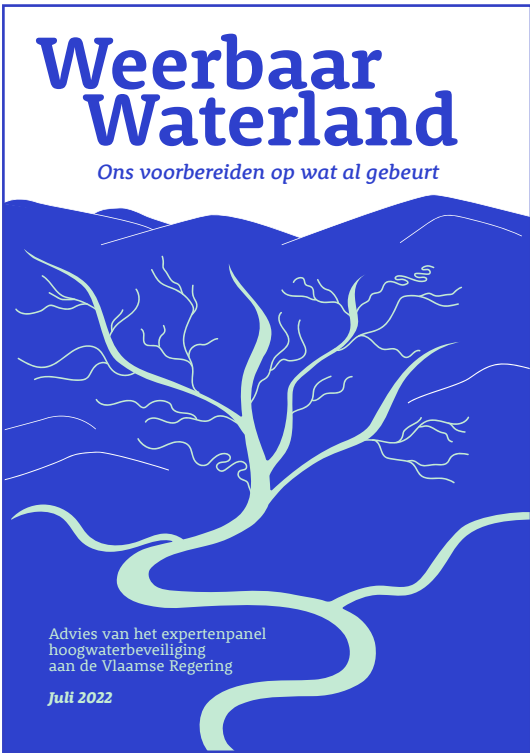
“Wie zijn ze, wat doen ze, wat drijft hen?” (Paul Jambers)

2012 – AMBITION OF THE TERRITORY, VLAANDEREN ALS ONTWERP
Zonder project voor de open ruimte, wordt die opgegeten door verstedelijking. De Open Ruimte moet in het offensief.

2017 – OPERATIE OPEN RUIMTE
Programmawerking is een nieuwe methode om kennis, instrumenten en investeringen te bundelen en op vele plekken tegelijk aan de slag te gaan.

2022 – WEERBAAR WATERLAND
Overstroming en droogte worden in wisselende actualiteit apart beleidsmatig ondersteund. De uitvoering hangt te veel af van de vrijwilligheid van actoren. Er zijn geen heldere doelen voor waterkwantiteit. Niemand weet in welke mate de genomen maatregelen bijdragen aan onze waterzekerheid.

2023 – LIVING LAB HERK & MOMBEEK
We ontwikkelen een methodiek en proces om met een lokale coalitie een sponsactieplan te formuleren dat hen in staat stelt om in een hoogklimaatscenario de mogelijke schade aanvaardbaar te houden.

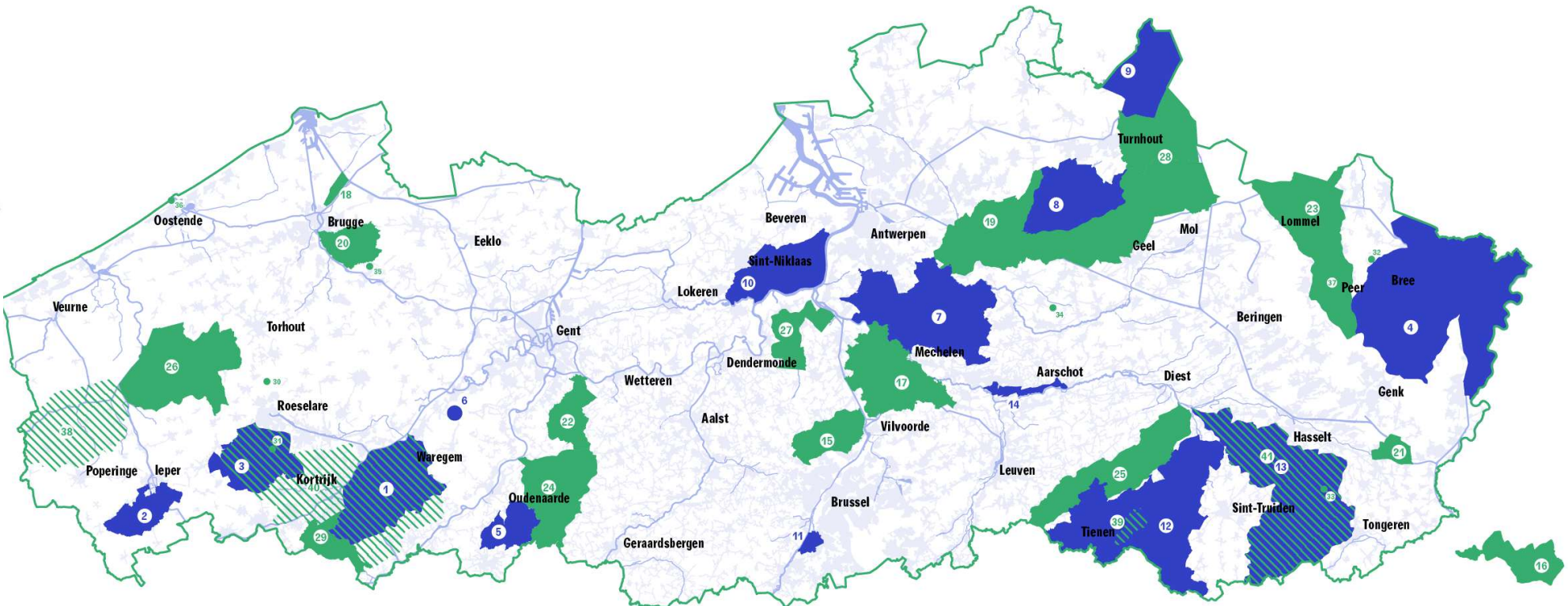
2025 – LANDSCHAPSPARKEN
We testen de structuur van de Landschapsparken als motor voor een meer collectieve landschapsaanpak.

Missie – In 2030 zijn we overal aan de slag met een geïntegreerde en uitvoeringsgerichte gebiedsaanpak voor zowel waterkwaliteit, waterzekerheid, natuurherstel en ontwikkeling, biodiversiteit, landbouwontwikkeling als erfgoed en recreatie.

2013 – OPEN RUIMTE PLATFORM
Er is nood aan een stimulerende werkruimte die kennis, ervaring, sectoren en instrumenten samenneemt om nieuwe (samen)werkvormen te definiëren voor openruimtebeleid.

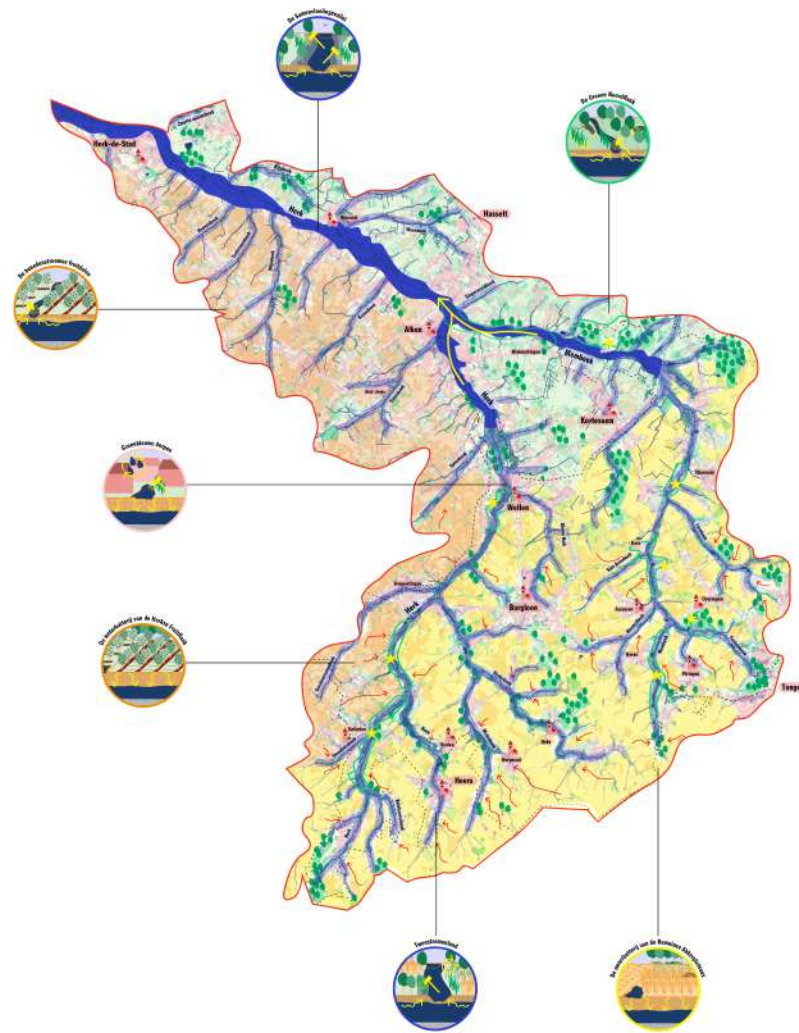
2018 – WATER+LAND+SCHAP 1.0
We testen op 14 plekken tegelijk hoe we uitdagingen rond water, landbouw en landschap in samenhang aanpakken via maatregelen en een gebiedsplan.

2021 – WATER+LAND+SCHAP 2.0
Als we investeren in de coalitievorming, geraken we voorbij het louter realiseren van de quick-wins en maken we een gedragen gebiedsprogramma.

2023 – WEERBAAR WATER+LAND+SCHAP
De meest geavanceerde Water+Land+Schapcoalities brengen we in een leeromgeving rond lokale doelenbepaling.

2025 – LEER- EN WERKPLATFORM SPONSLANDSCHAPPEN

Welke gebiedsaanpak om de realisatiekracht van de stroomgebiedbeheerplannen te verhogen?

- 1. Samen in the implementation gap**
- 2. Gebiedsgerichte samenwerking, doorbraak of passe-partout?**
- 3. Er is een momentum én we hebben vele bouwstenen ontwikkeld...**
- 4. Kunnen/willen we de krachten bundelen?**

2008

Paar ha nodig
overstromingsgebied

2011

Paar ha nodig voor poelen
voor de kamsalamander

2013

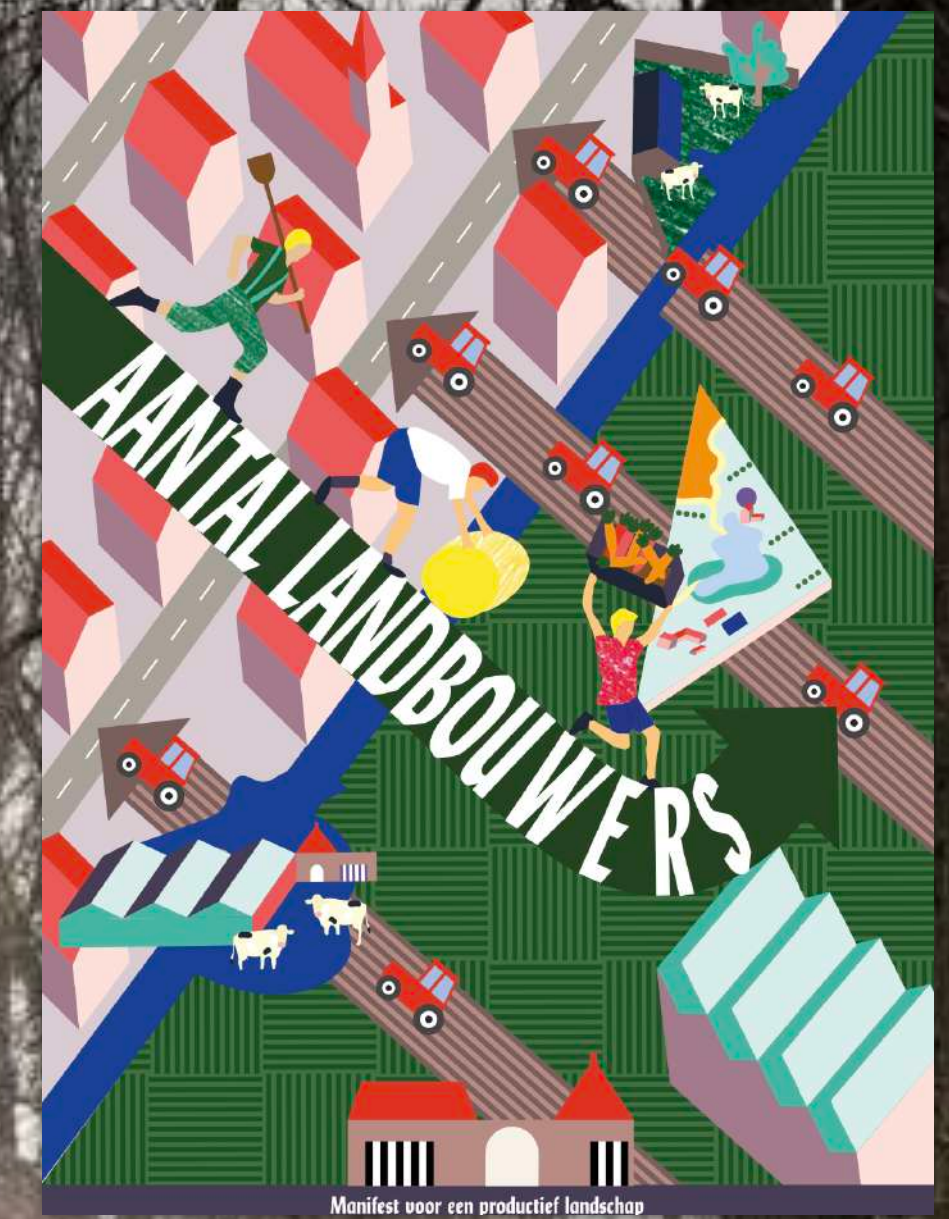
Paar ha nodig als buffer voor
waterkwaliteit

2017

Paar ha meer overstromingsgebied
nodig, hoger gelegen woonwijk

2021

Effecten van klimaatverandering,
paar ha meer nodig

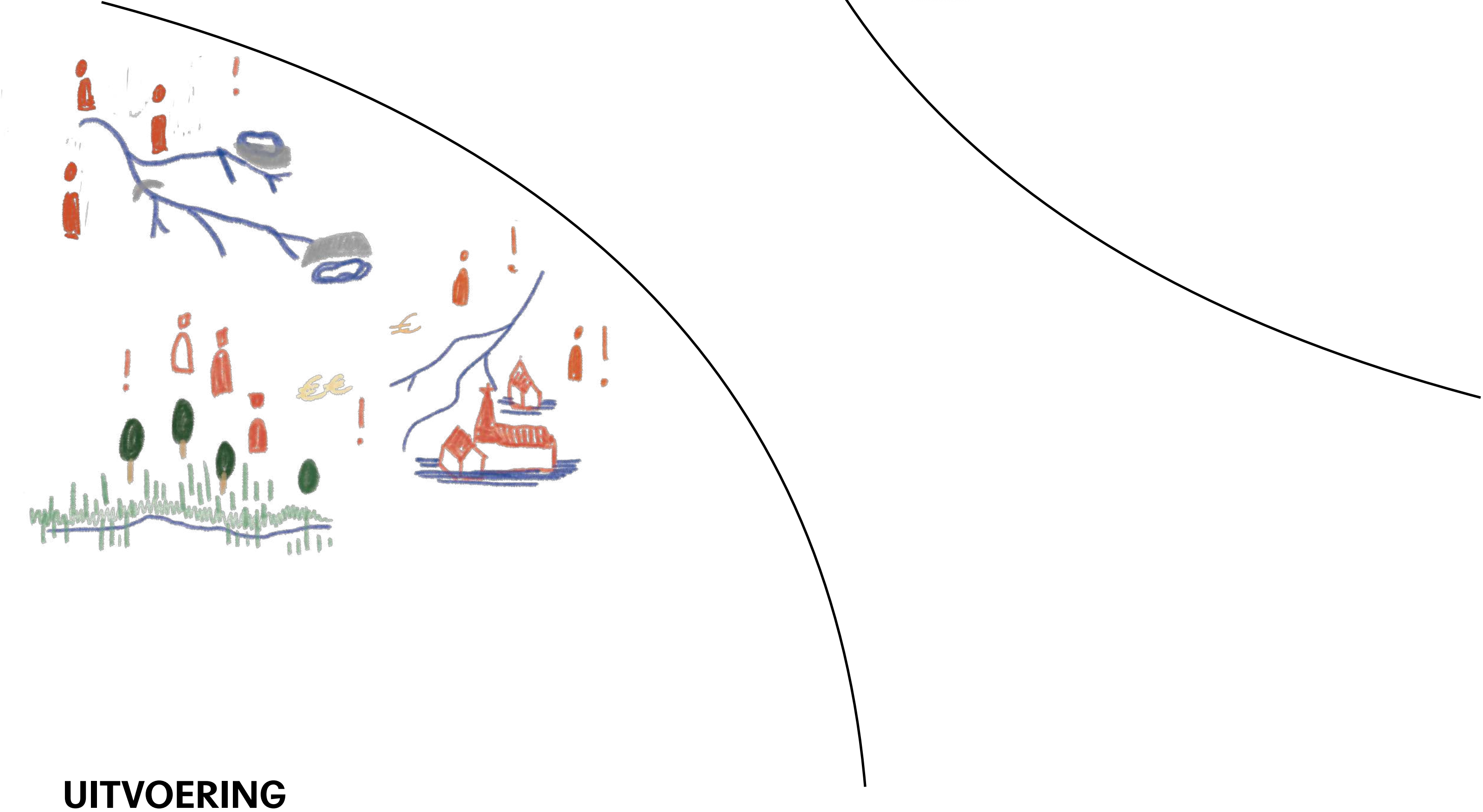

Pilootprojecten Productief Landschap, 2019

Samen in the implementation gap

TARGETS

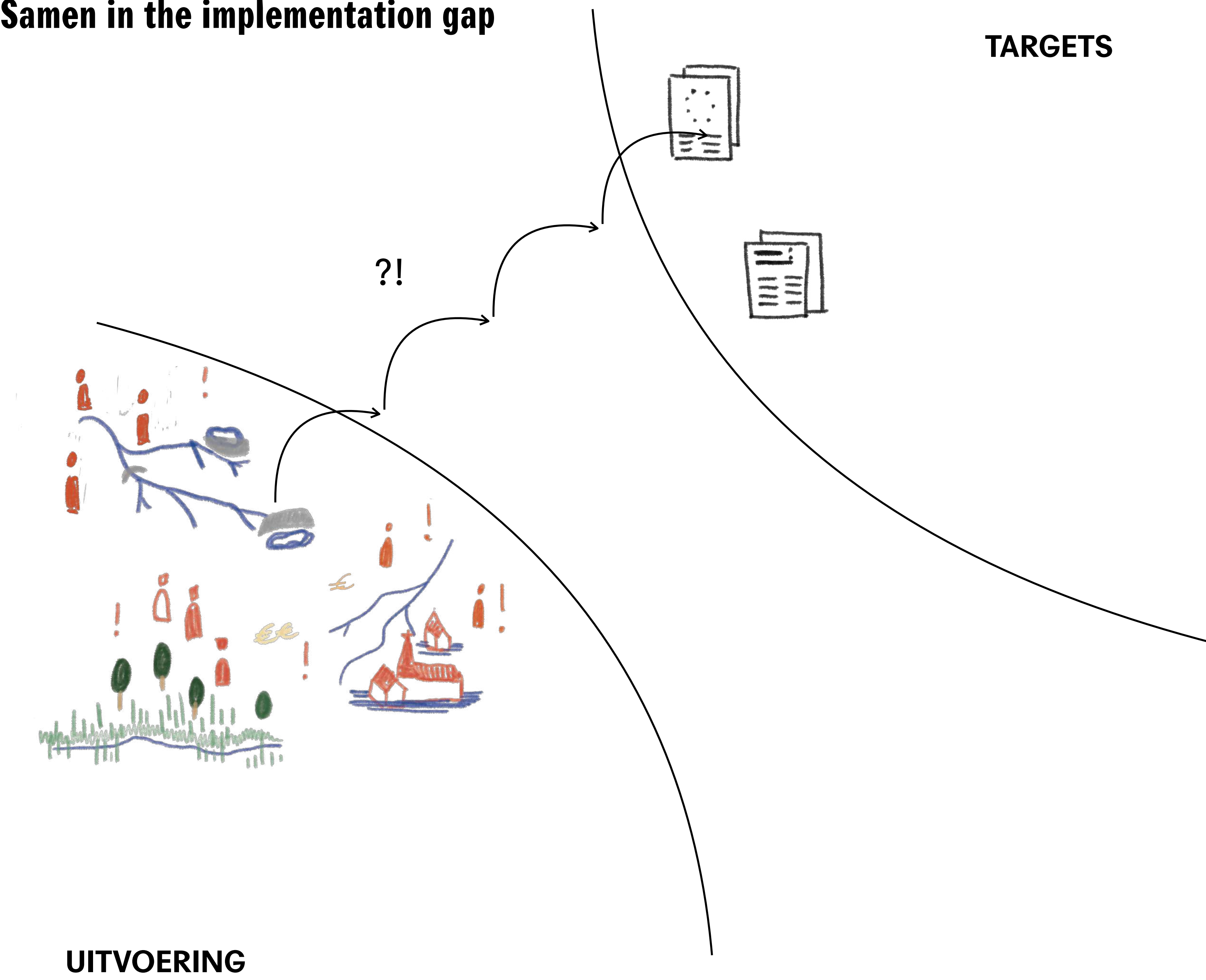
- Opgelegde Europese doelen op **kwaliteit** en **grondwater**
- Strategische doelen op **kwantiteit** en **sediment** in opmaak

Samen in the implementation gap

TARGETS

- Opgelegde Europese doelen op **kwaliteit** en **grondwater**
- Strategische doelen op **kwantiteit** en **sediment** in opmaak

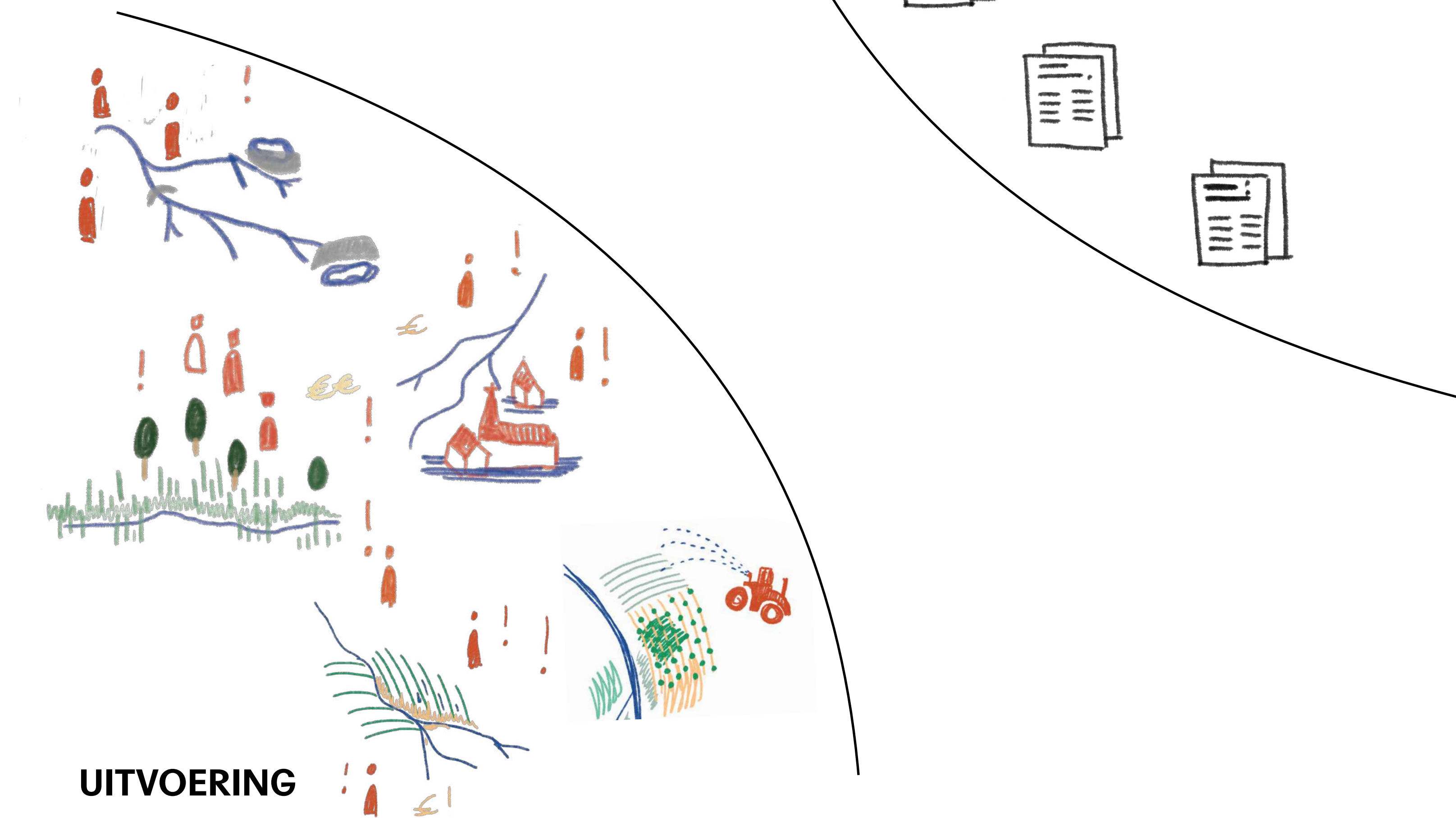

UITVOERING

Samen in the implementation gap

TARGETS

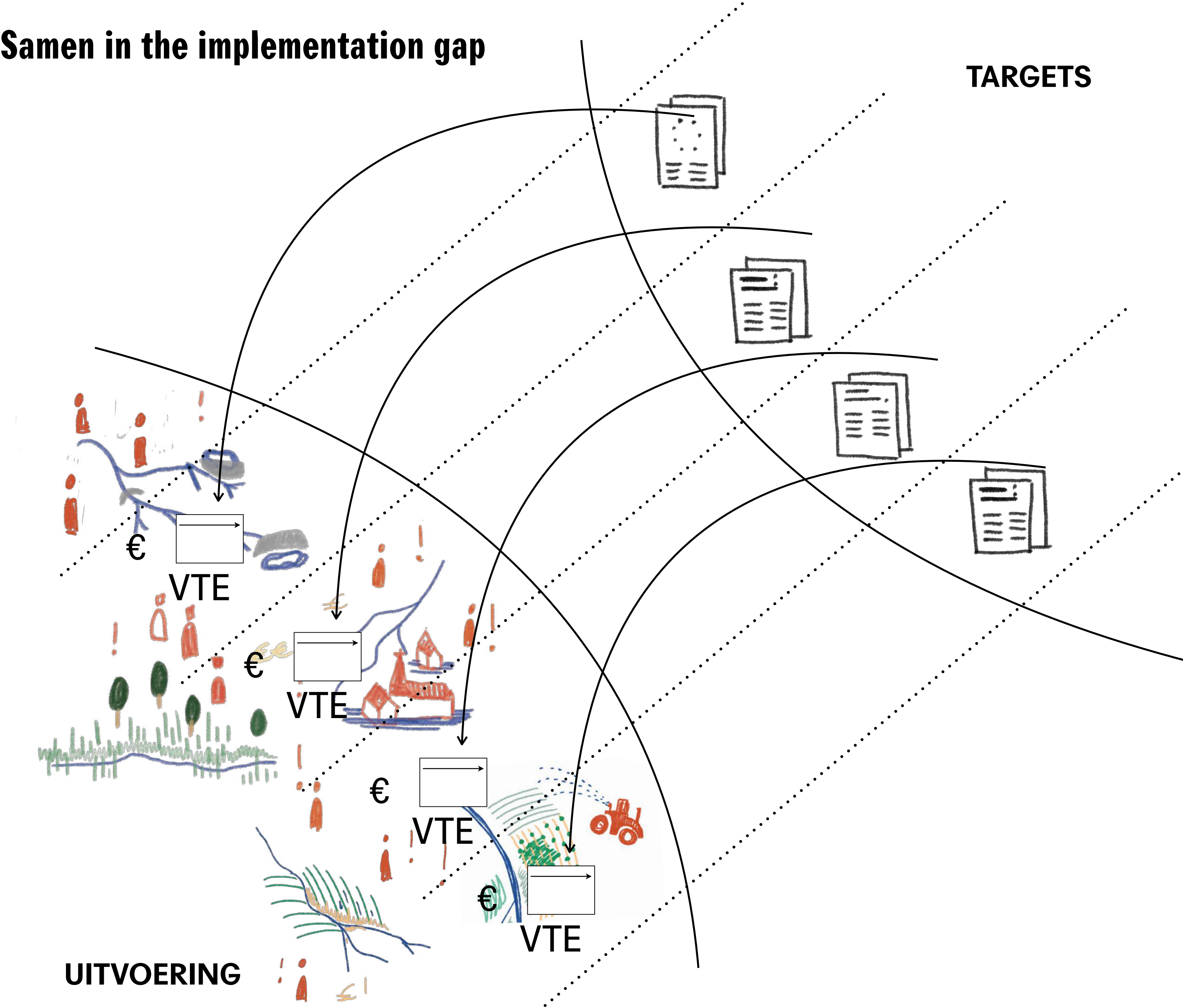
- Opgelegde Europese doelen op **kwaliteit** en **grondwater**
- Strategische doelen op **kwantiteit** en **sediment** in opmaak
- Natuurherstelwet, BRV, etc.

Samen in the implementation gap

TARGETS

- Opgelegde Europese doelen op **kwaliteit** en **grondwater**
- Strategische doelen op **kwantiteit** en **sediment** in opmaak
- Natuurherstelwet, BRV, etc.
- Business-as-usual: we definiëren maatregelen, filteren op betaalbaarheid en op lokaal draagvlak en zetten er per doel capaciteit en middelen tegenover

UITVOERING

Samen in the implementation gap

BELEIDSDOMEINEN TARGETS
ALZV, VMM, DOMG, ANB, DVW, ...

BELANGEN
Landbouw, Waterveiligheid, Wonen,
Waterbeschikbaarheid,
Natuurbehoud en -ontwikkeling,
Recreatie, ...

PLANNEN / BELEID
SGBP, BLUE DEAL PLAN,
NATUURHERSTELPLAN, MAP, VAP, ...

INSTRUMENTEN
Beheersovereenkomsten,
Landinrichting, AGNAS, T.OP,
Strategisch Project, WORG,
Landschapspark, ...

INVESTERINGEN
LI, VLIF, oproepen allerhande,
VAP, ...

- Opgelegde Europese doelen op **kwaliteit** en **grondwater**
- Strategische doelen op **kwantiteit** en **sediment** in opmaak
- Natuurherstelwet, BRV, etc.

- Business-as-usual: we definiëren maatregelen, filteren op betaalbaarheid en op lokaal draagvlak en zetten er per doel capaciteit en middelen tegenover

“Die doelen conflicteren met elkaar”

“De processen zijn onvoldoende op elkaar afgestemd”

“De planlast is te hoog”

“Er is te weinig capaciteit”

“Er zijn te weinig middelen”

“Het is allemaal versnipperd”

“Allee, ze zijn daar weer die van Brussel”

“Moest <insert sector> nu eens niet tegenwerken”

UITVOERING

Samen in the implementation gap

TARGETS

doelen formuleren

**domeinoverschrijdende
samenwerking = vrijwillig**

Gebiedscoalities dankzij oproepen

UITVOERING

- Opgelegde Europese doelen op **kwaliteit** en **grondwater**
- Strategische doelen op **kwantiteit** en **sediment** in opmaak
- Natuurherstelwet, BRV, etc.
- Business-as-usual: we definiëren maatregelen, filteren op betaalbaarheid en op lokaal draagvlak en zetten er per doel capaciteit en middelen tegenover
- **“Je trekt het op flessen, Joachim”** – hoor ik u denken - en dat klopt: er wordt vanuit alle hoeken en silo's gepleit voor en gewerkt aan een integratieslag!

Welke gebiedsaanpak om de realisatiekracht van de stroomgebiedbeheerplannen te verhogen?

- 1. Samen in the implementation gap**
- 2. Gebiedsgerichte samenwerking, doorbraak of passe-partout?**
- 3. Er is een momentum én we hebben vele bouwstenen ontwikkeld...**
- 4. Kunnen/willen we de krachten bundelen?**

Programma

Vanaf 13u00: Ontvangst

#1. Verwelkoming door de CIW-voorzitter

Verwelkoming door CIW-voorzitter Bernard De Potter, een opening die de toon zet voor een dag vol inspiratie en inzichten.

#2. Zonder water draait de molen niet: de Europese beleidsprioriteiten uit de doeken

- **Wat brengt het Europese waterbeleid?**, *Lukas Repa, Senior Policy Officer, DG Environment, Europese Commissie*

#3. Samen op koers naar de volgende stroomgebiedbeheerplannen

- **De bakens zijn uitgezet om samen van wal te steken**, *Marc Van Verre, programmacoördinator SGBP4, Vlaamse Milieumaatschappij*
- **Waterdoelen als stip aan de horizon, waar we samen naar toewerken. Een blik op de doelen voor ...**
 - ... **waterkwaliteit**, *Didier D'hont, Vlaamse Milieumaatschappij*
 - ... **overstromingen en droogte**, *Niels Van Steenberghe, De Vlaamse Waterweg*
 - ... **sediment**, *Nele Van Ransbeeck, Vlaamse Milieumaatschappij*
- **Welke gebiedsaanpak om de realisatiekracht van de stroomgebiedbeheerplannen te verhogen?**, *Joachim Declerck, Architecture Workroom Brussels*

Even op adem komen met een verfrissende pauze

#4. Waterdoelen als gemene deler in gebiedsgerichte samenwerking

- **De Grote Laak, een vallei waar we de kansen voor een betere waterkwaliteit en ecologisch herstel ten volle grijpen**, *Marc Florus, Vlaamse Milieumaatschappij*
- **T.OP Dender: samen bouwen aan een weerbare vallei**, *Liesl Vanautgaerden, departement Omgeving*
- **Weerbaar Water-Land-Schap Wissenbos: hoe een landbouwgebied weerbaar maken voor 2050?**, *An Steegen, provincie Vlaams-Brabant*

#5. Water als verbinding, afsluitende reflecties

Afsluitende reflecties, succesverhalen over boomkijkers en meer, *Ignace Schops, directeur Regionaal Landschap Kempen en Maasland.*

Vanaf 16u30: netwerkreceptie

Programma

Vanaf 13u00: Ontvangst

#1. Verwelkoming door de CIW-voorzitter

Verwelkoming door CIW-voorzitter Bernard De Potter, een opening die de toon zet voor een dag vol inspiratie en inzichten.

#2. Zonder water draait de molen niet: de Europese beleidsprioriteiten uit de doeken

- **Wat brengt het Europese waterbeleid?**, *Lukas Repa, Senior Policy Officer, DG Environment, Europese Commissie*

#3. Samen op koers naar de volgende stroomgebiedbeheerplannen

- **De bakens zijn uitgezet om samen van wal te steken**, *Marc Van Verre, programmacoördinator SGBP4, Vlaamse Milieumaatschappij*
- **Waterdoelen als stip aan de horizon, waar we samen naar toewerken. Een blik op de doelen voor ...**
 - ... **waterkwaliteit**, *Didier D'hont, Vlaamse Milieumaatschappij*
 - ... **overstromingen en droogte**, *Niels Van Steenberghe, De Vlaamse Waterweg*
 - ... **sediment**, *Nele Van Ransbeeck, Vlaamse Milieumaatschappij*
- **Welke gebiedsaanpak om de realisatiekracht van de stroomgebiedbeheerplannen te verhogen?**, *Joachim Declerck, Architecture Workroom Brussels*

Even op adem komen met een verfrissende pauze

#4. Waterdoelen als gemene deler in gebiedsgerichte samenwerking

- **De Grote Laak, een vallei waar we de kansen voor een betere waterkwaliteit en ecologisch herstel ten volle grijpen**, *Marc Florus, Vlaamse Milieumaatschappij*
- **T.OP Dender: samen bouwen aan een weerbare vallei**, *Liesl Vanautgaerden, departement Omgeving*
- **Weerbaar Water-Land-Schap Wissenbos: hoe een landbouwgebied weerbaar maken voor 2050?**, *An Steegen, provincie Vlaams-Brabant*

#5. Water als verbinding, afsluitende reflecties

Afsluitende reflecties, succesverhalen over boomkijkers en meer, *Ignace Schops, directeur Regionaal Landschap Kempen en Maasland.*

Vanaf 16u30: netwerkreceptie

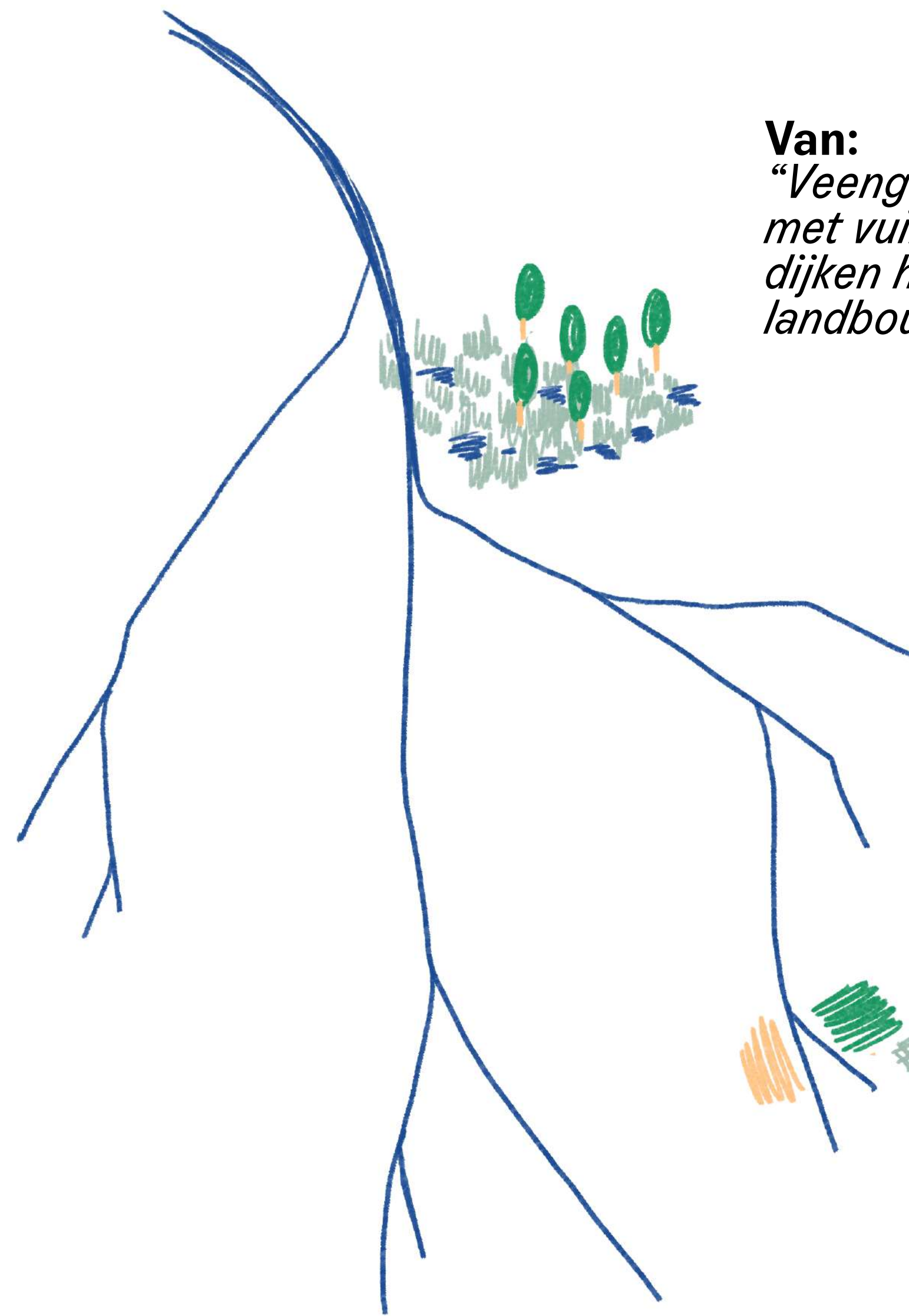
Opvallend = praktijkervaring die we in de kijker zetten bestaat dankzij uitzonderlijke oproepen en beleidscontexten, omdat die de mayonaise vormen tussen het regulier beleid, instrumentarium, ...
>> Quid?

Gebiedsgerichte samenwerking: doorbraak of passe-partout?

- Gebiedsgerichte aanpak maakt de **onderlinge afhankelijkheden** concreet en inzichtelijk ...
- ... en maakt daarmee ook de mogelijke **positieve keteneffecten** bespreekbaar en verbeeldbaar.

Gebiedsgerichte samenwerking: doorbraak of passe-partout?

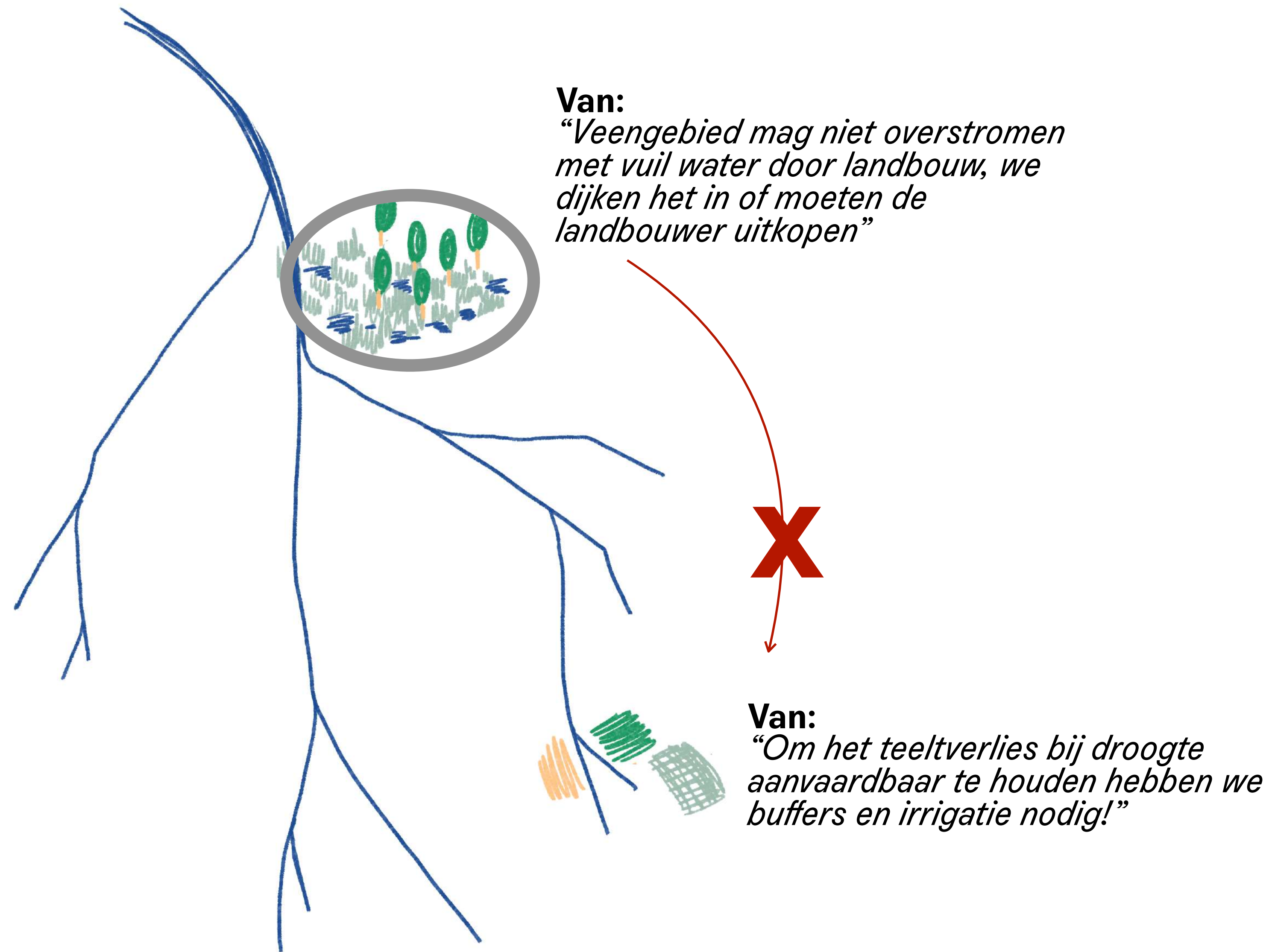
Van:
*“Veengebied mag niet overstroom
met vuil water door landbouw, we
dijken het in of moeten de
landbouwer uitkopen”*

Van:
*“Om het teeltverlies bij droogte
aanvaardbaar te houden hebben we
buffers en irrigatie nodig!”*

- Gebiedsgerichte aanpak maakt de **onderlinge afhankelijkheden** concreet en inzichtelijk ...
- ... en maakt daarmee ook de mogelijke **positieve keteneffecten** bespreekbaar en verbeeldbaar.

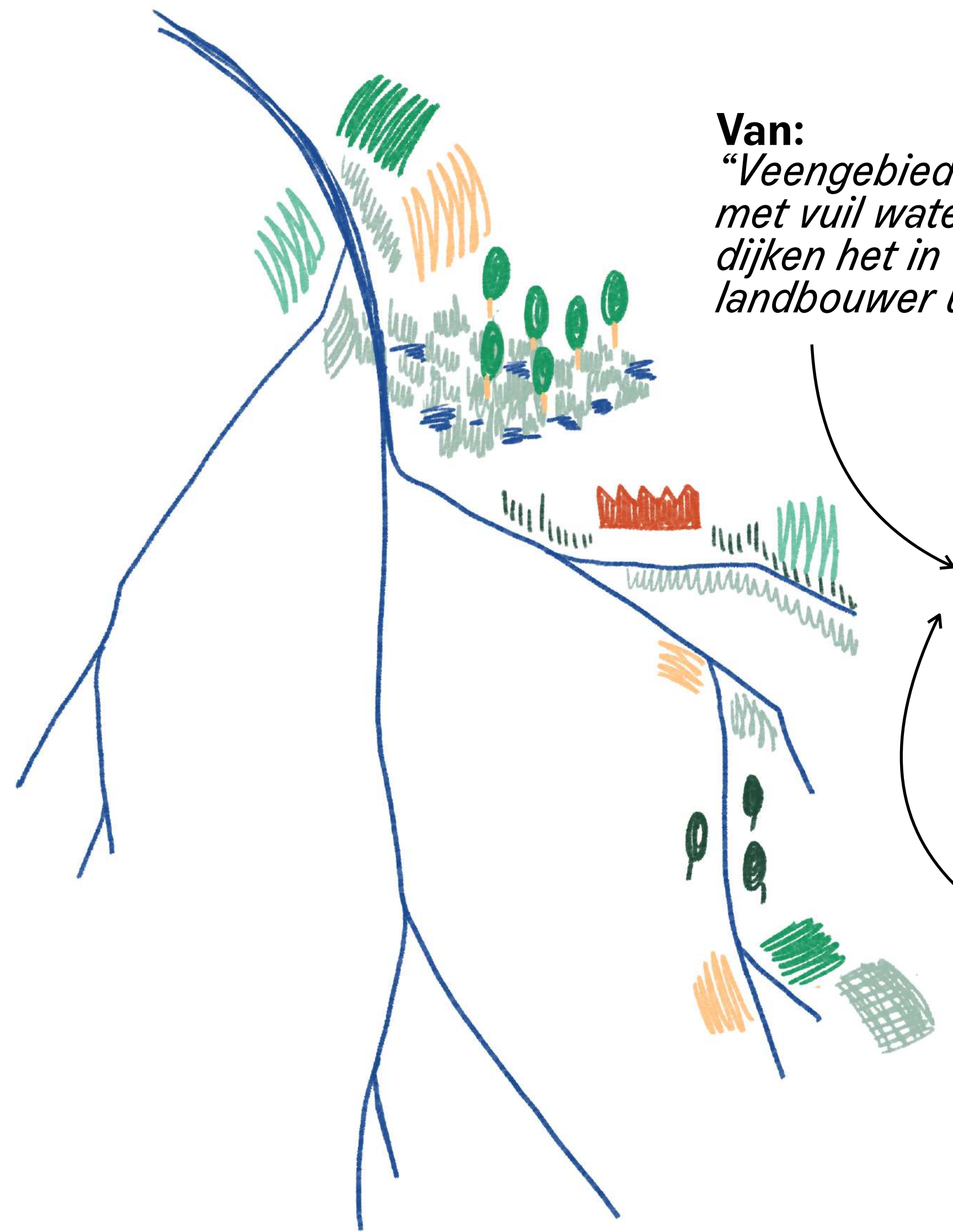
Gebiedsgerichte samenwerking: doorbraak of passe-partout?

- Gebiedsgerichte aanpak maakt de **onderlinge afhankelijkheden** concreet en inzichtelijk ...
- ... en maakt daarmee ook de mogelijke **positieve keteneffecten** bespreekbaar en verbeeldbaar.

Gebiedsgerichte samenwerking: doorbraak of passe-partout?

- Gebiedsgerichte aanpak maakt de **onderlinge afhankelijkheden** concreet en inzichtelijk ...
- ... en maakt daarmee ook de mogelijke **positieve keteneffecten** bespreekbaar en verbeeldbaar.

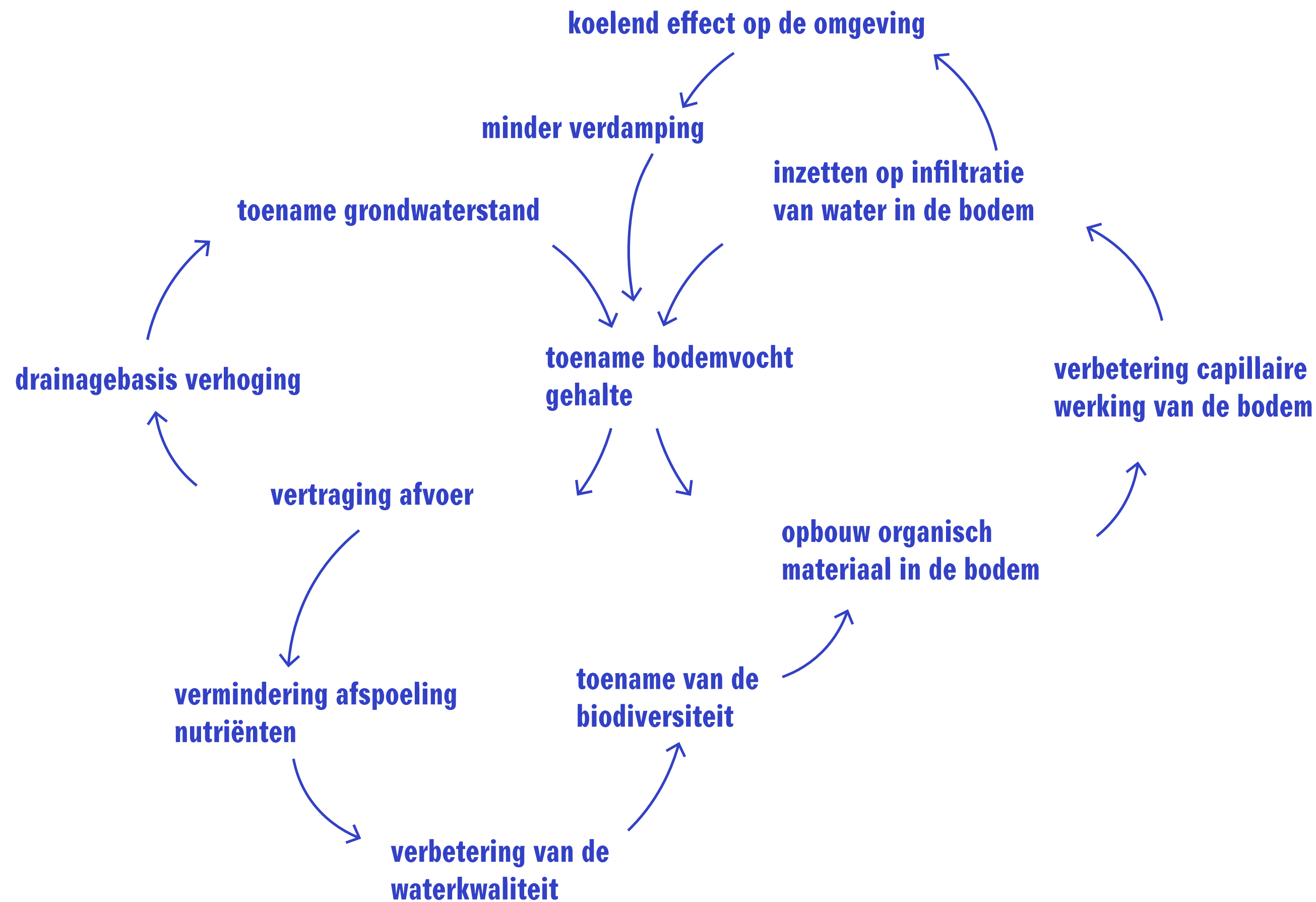

Van:
“Veengebied mag niet overstromen met vuil water door landbouw, we dijken het in of moeten de landbouwer uitkopen”

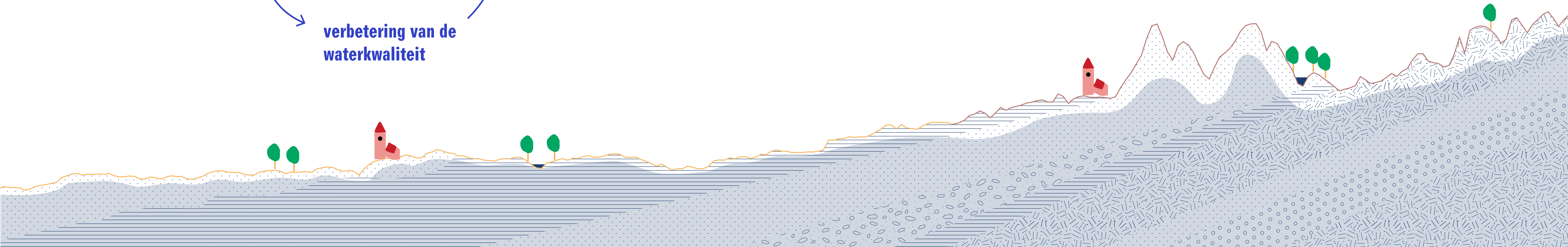
Naar:
Als de landbouwer infiltreert en dedraineert om de waterbeschikbaarheid te verzekeren, als hij/zij tegelijk ook maatregelen neemt om de waterkwaliteit te verbeteren, en als we ons landschap zo inrichten dat een overstroming geen drie dagen blijft staan, dan gaat ons veen niet kapot (ook als de waterkwaliteit nog niet 100%) én is zijn/haar opbrengst minder gevoelig aan droogte!

Van:
“Om het teeltverlies bij droogte aanvaardbaar te houden hebben we buffers en irrigatie nodig!”

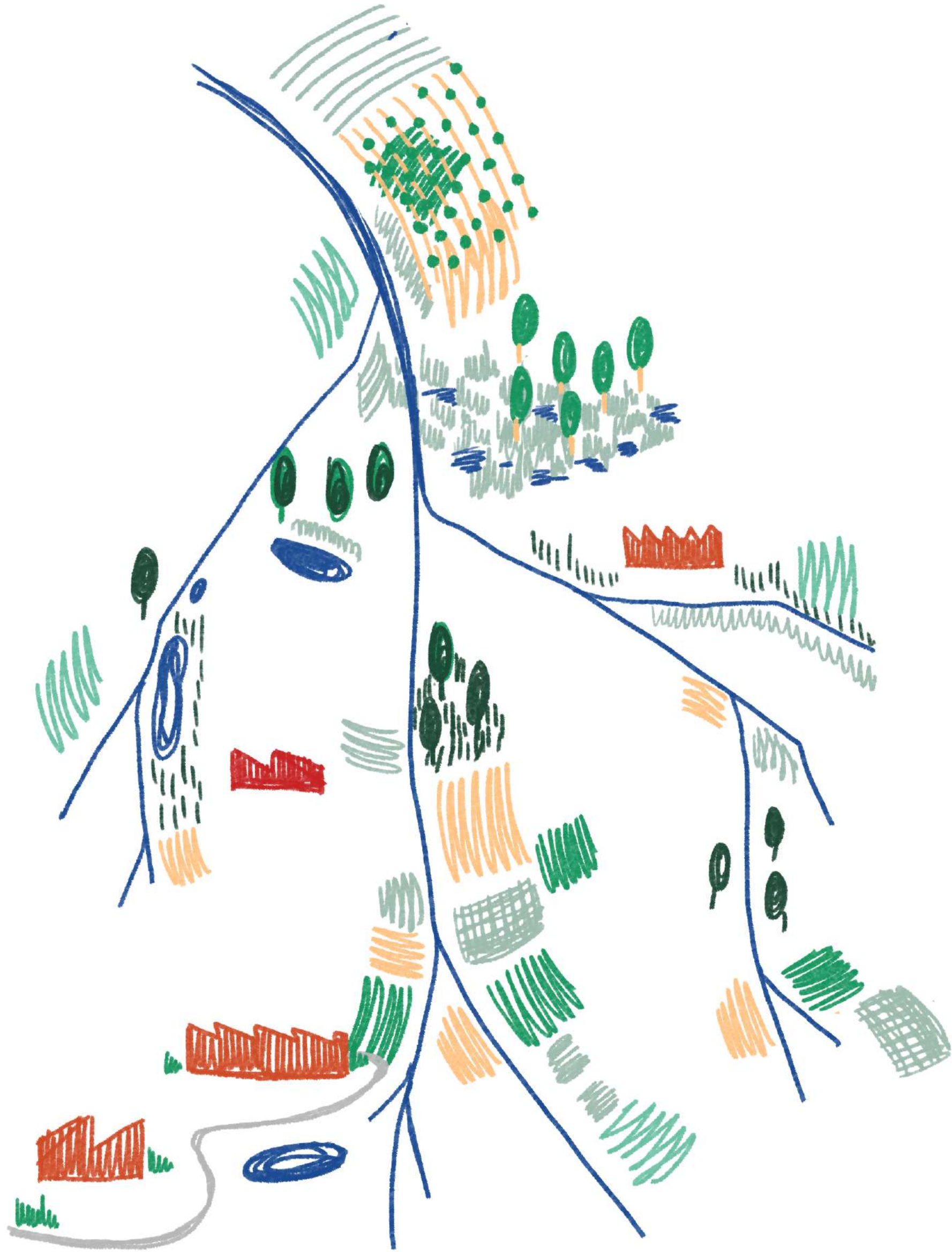
Gebiedsgerichte samenwerking: doorbraak of passe-partout?

- Gebiedsgerichte aanpak maakt de **onderlinge afhankelijkheden** concreet en inzichtelijk ...
- ... en maakt daarmee ook de mogelijke **positieve keteneffecten** bespreekbaar en verbeeldbaar.
 - Sterke gebiedswerking = proces dat inzichtelijk maakt welke inspanning elke sector levert
 - Niet enkel natuur, maar ook industrie, niet enkel industrie, maar ook landbouw, niet enkel landbouw, maar ook verstedelijking
 - Doorbreken van lokale frustraties dat een andere sector het probleem veroorzaakt

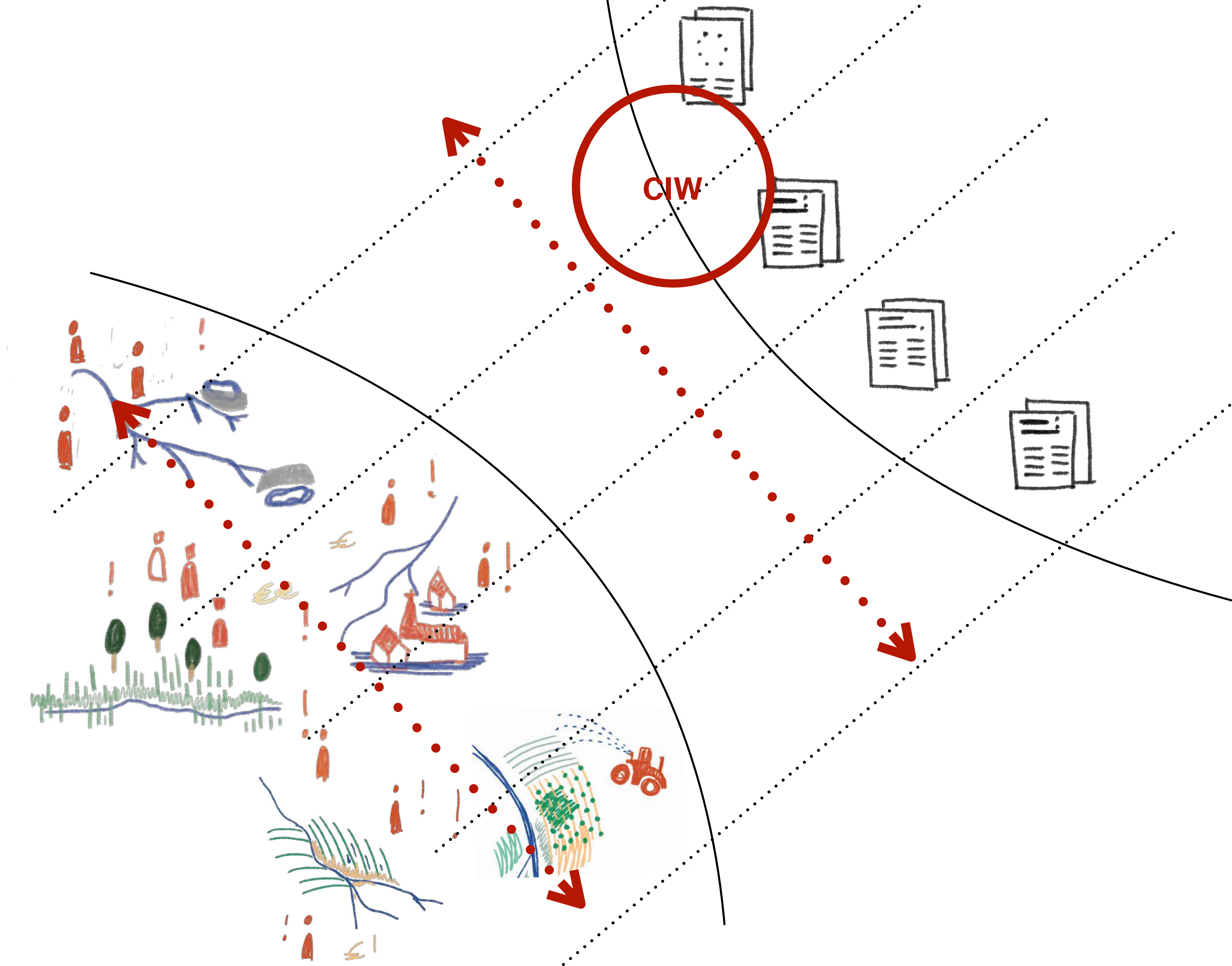

Gebiedsgerichte samenwerking: doorbraak of passe-partout?

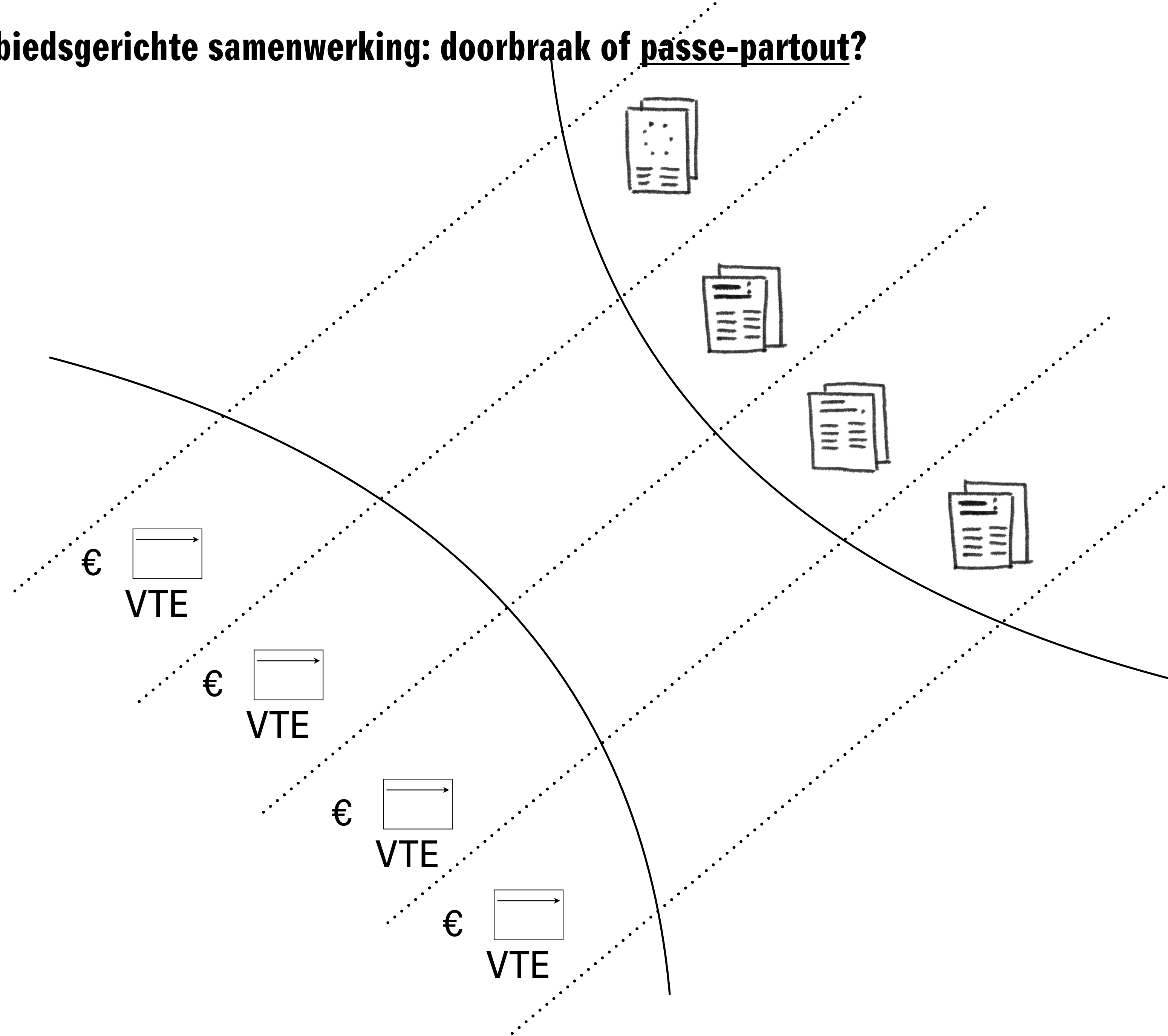
- Gebiedsgerichte aanpak maakt de **onderlinge afhankelijkheden** concreet en inzichtelijk ...
- ... en maakt daarmee ook de mogelijke **positieve keteneffecten** bespreekbaar en verbeeldbaar.
- Geeft een kader voor de nodige samenwerking tussen (1) actoren en (2) beleidsniveau's en -sectoren
- Met een gebundelde investering in één gebiedsproces en -aanpak verschillende doelen realiseren = efficiënter qua investeringen en qua capaciteit

Gebiedsgerichte samenwerking: doorbraak belofte of passe-partout?

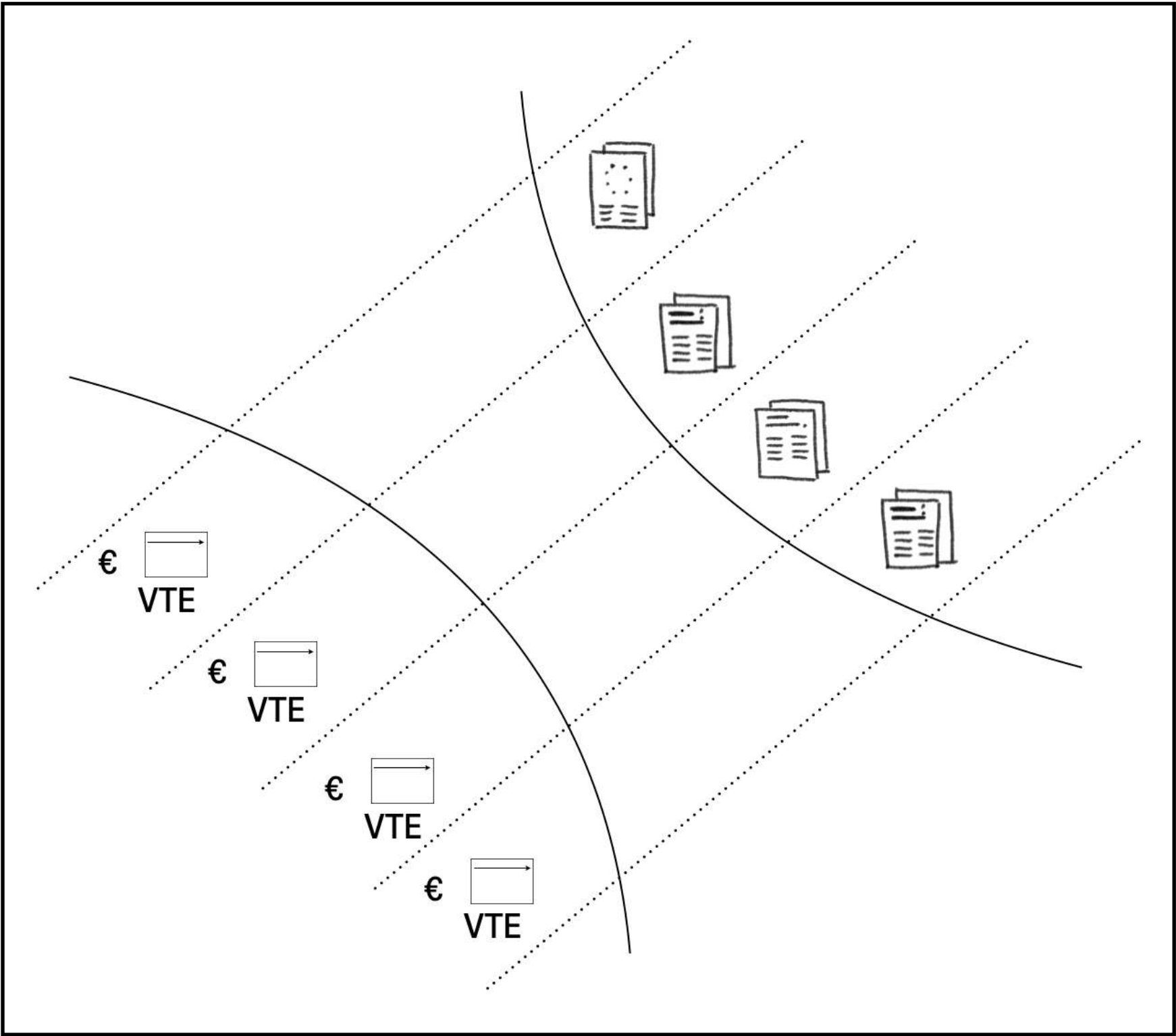
- Gebiedsgerichte aanpak maakt de **onderlinge afhankelijkheden** concreet en inzichtelijk ...
 - ... en maakt daarmee ook de mogelijke **positieve keteneffecten** bespreekbaar en verbeeldbaar.
 - Geeft een kader voor de nodige samenwerking tussen (1) actoren en (2) beleidsniveau's en -sectoren
 - Met een gebundelde investering in één gebiedsproces en -aanpak verschillende doelen realiseren = efficiënter qua investeringen en qua capaciteit
- >>> Dit is nog niet/nergens ten volle getest omdat het zonder gelijktijdig engagement en kader niet kan, dus niet bewezen

Gebiedsgerichte samenwerking: doorbraak of passe-partout?

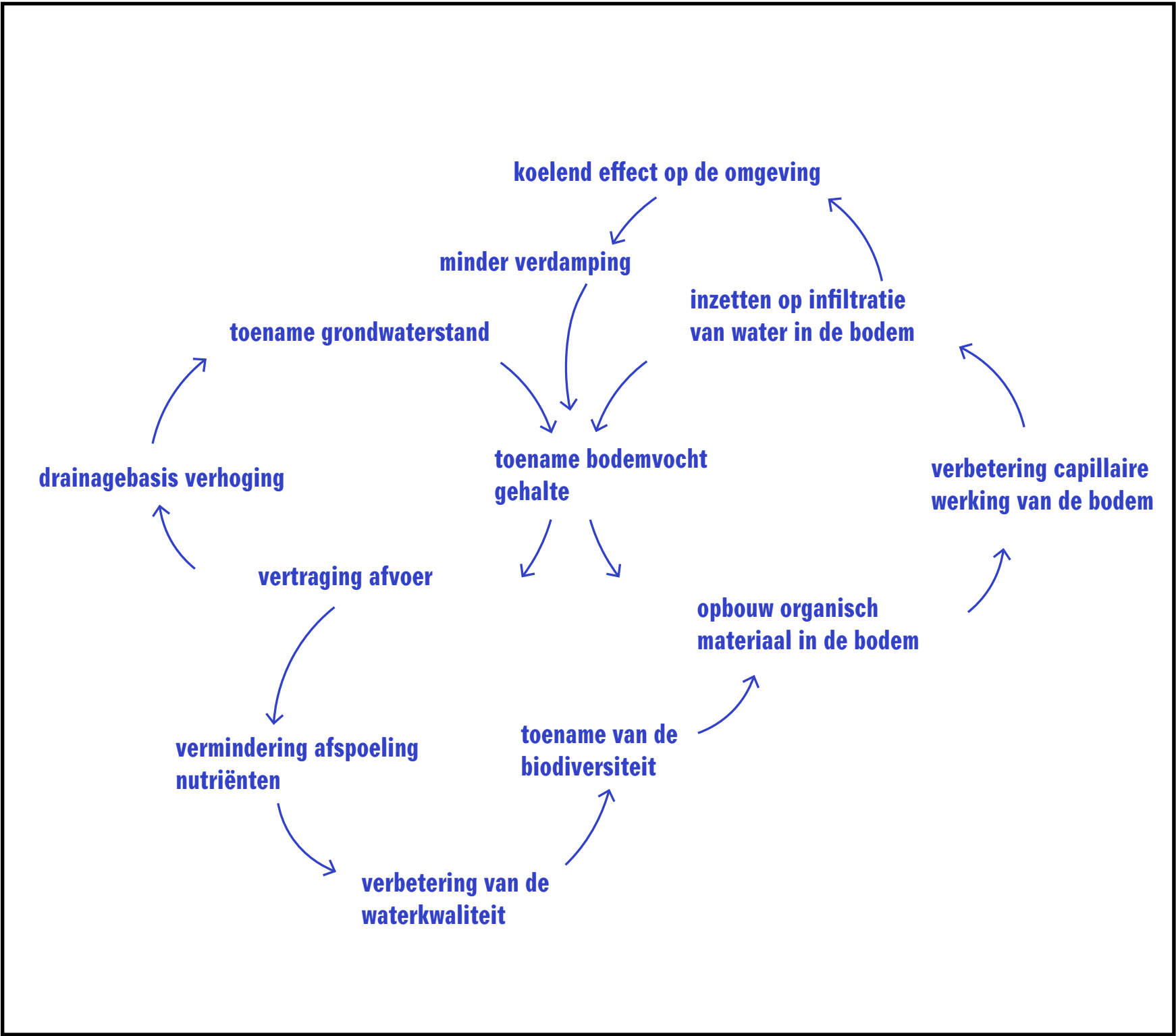
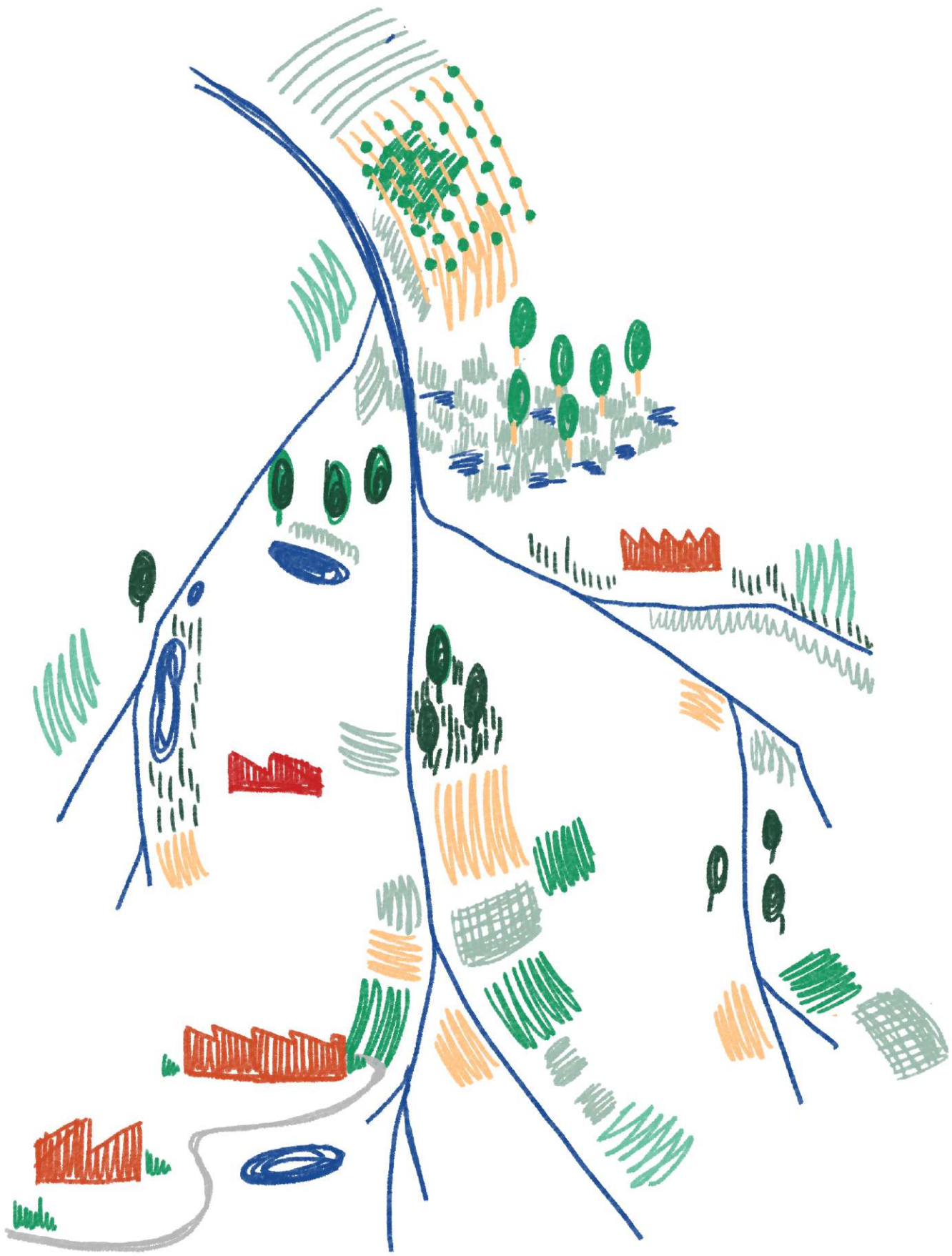

- Gebiedsgerichte samenwerking als experimenten en pilootprojecten zonder aanpassing van het bovenliggend kader (beleid, middelen, instrumenten)
- Elk beleidsdomein organiseert z'n eigen gebiedsaanpak
- Neiging om eerst de governance te hertekenen vanuit bevoegdheden, zonder dat vanuit en in functie van versnelling in uitvoering op terrein te denken
- Verantwoordelijkheid voor niet bereiken van doelen wordt afgeschoven naar het terrein (draagvlak), naar en tussen diverse beleidsdomeinen (silo)
- Terugplooiën op enkele gebieden, geen systeemaanpak voor elke bekken:
 - verder in gebieden waar al een sterk engagement bestaat en gebieden met grote uitdagingen links laten liggen
 - enkel inzetten op die gebieden waar één van de bovenlokale actoren al fors aan de slag is en andere gebieden en gebiedscoalitie laten uitdoven

Gebiedsgerichte samenwerking op een kruispunt:

denken vanuit de
verschillende bevoegdheden

OF vanuit en ifv de keteneffecten
op het terrein?

Welke gebiedsaanpak om de realisatiekracht van de stroomgebiedbeheerplannen te verhogen?

- 1. Samen in the implementation gap**
- 2. Gebiedsgerichte samenwerking, doorbraak of passe-partout?**
- 3. Er is een momentum én we hebben vele bouwstenen ontwikkeld...**
- 4. Kunnen/willen we de krachten bundelen?**

Er is een beleidsmatig en politiek momentum...

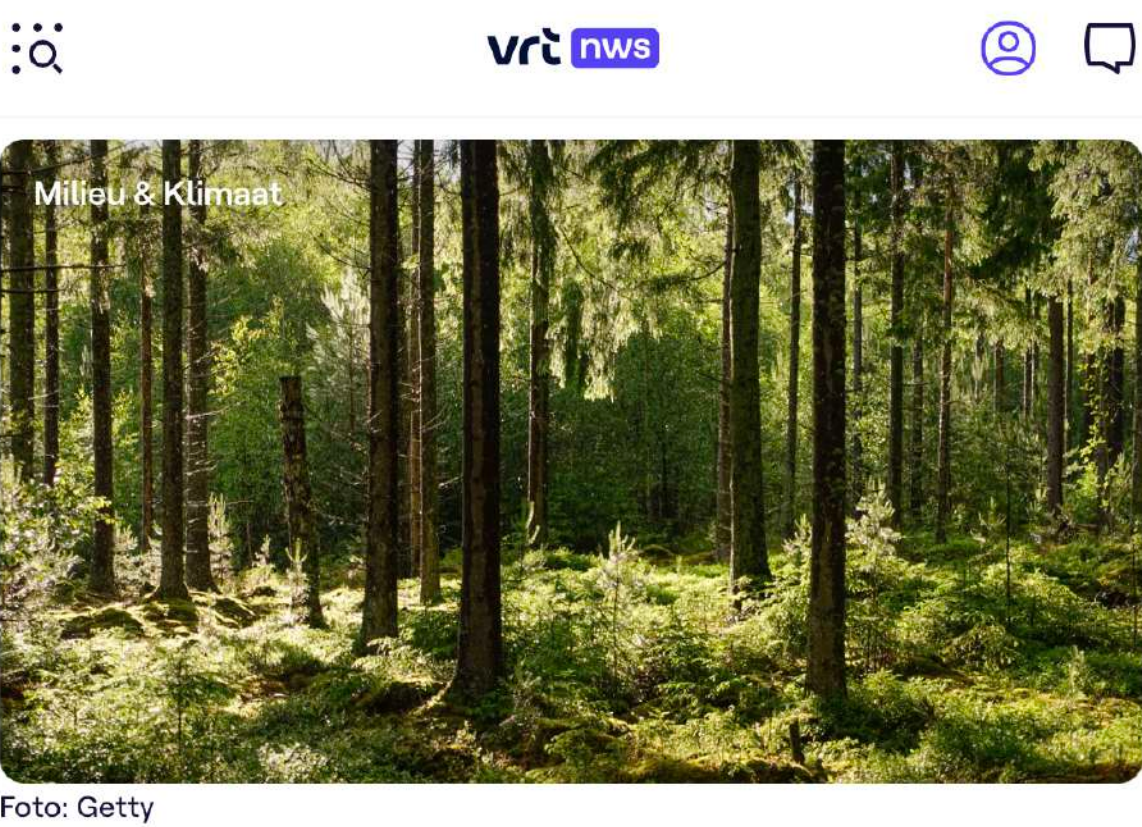

Brouns op zoek naar harmonie: “Geen nood aan een Keizer-koster die vanuit Brussel alles gaat bepalen”

VILT, 11 oktober 2024

- Kaderrichtlijn Water, herziening SGBP, Blue Deal, Natuurherstelwet, MAP in opmaak, ...
- Minister die gelooft in ernstig nemen van het terrein (en bevoegd is voor zowel landbouw als omgeving) en een minister die harde keuzes durft te maken!

Europese Natuurherstelwet vanaf vandaag van kracht

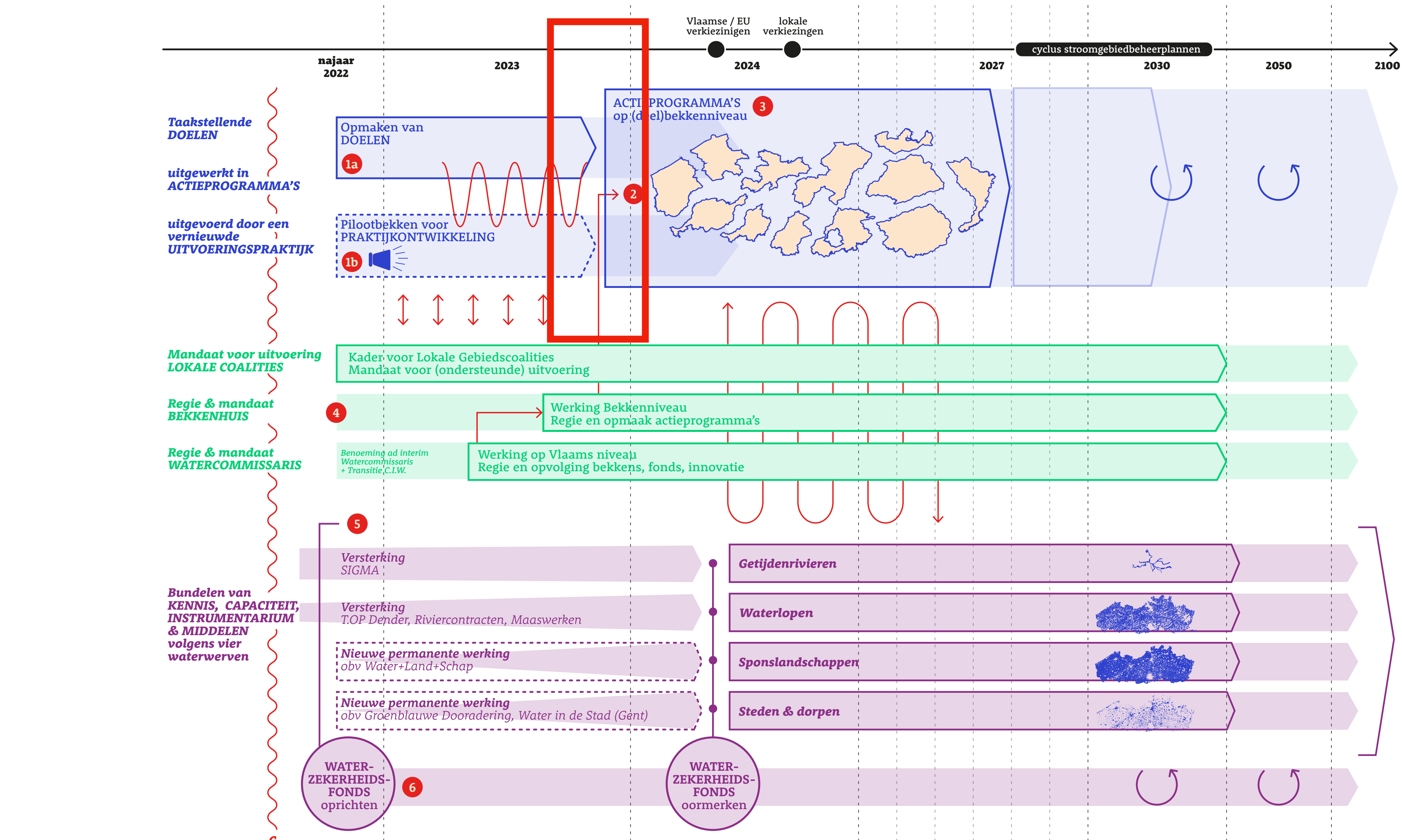
De natuurherstelwet, een van de laatste grote luiken van de Europese Green Deal, is vanaf vandaag van kracht in de Europese Unie. Het doel van de natuurherstelwet is de achteruitgang van de Europese natuur af te remmen en te herstellen. De wet is niet onbesproken, vooral vanuit de landbouwsector kwam veel protest omdat gevreesd werd voor strenge regels en beperkingen voor de landbouw.

Vlaams minister Annick De Ridder: 'Ik zit hier niet om de Vlaming cadeaus te geven'

De Tijd, oktober 2024

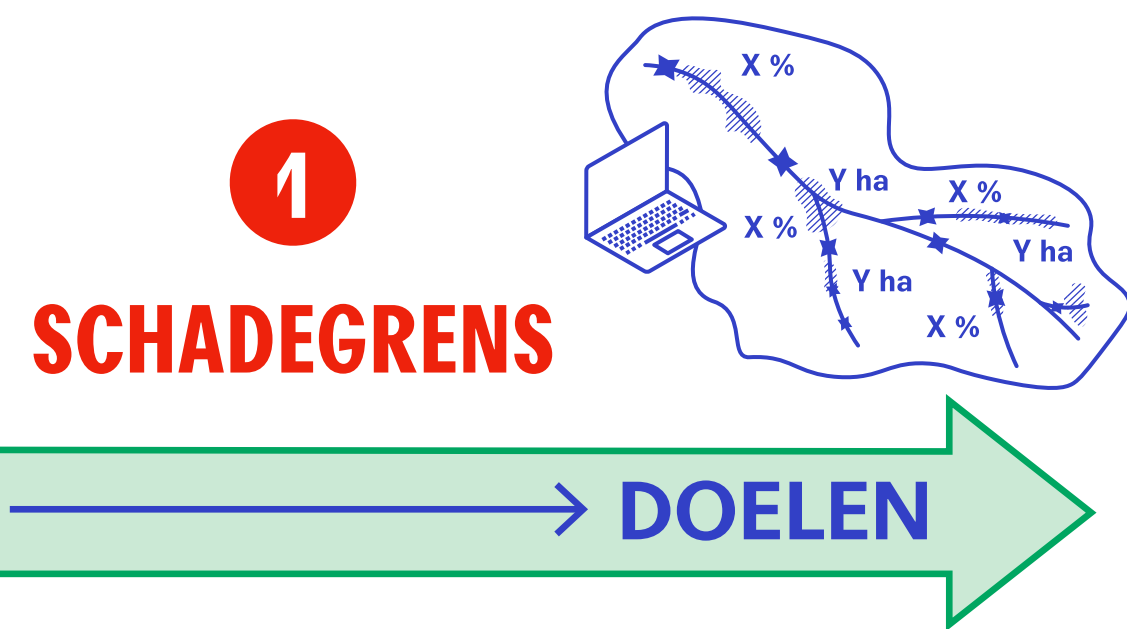
Er is een beleidsmatig en politiek momentum...

En we starten niet van nul...

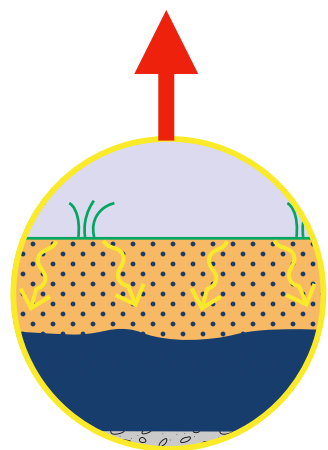
Kwantificeren van doelen

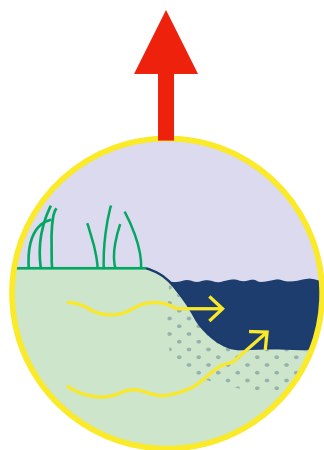
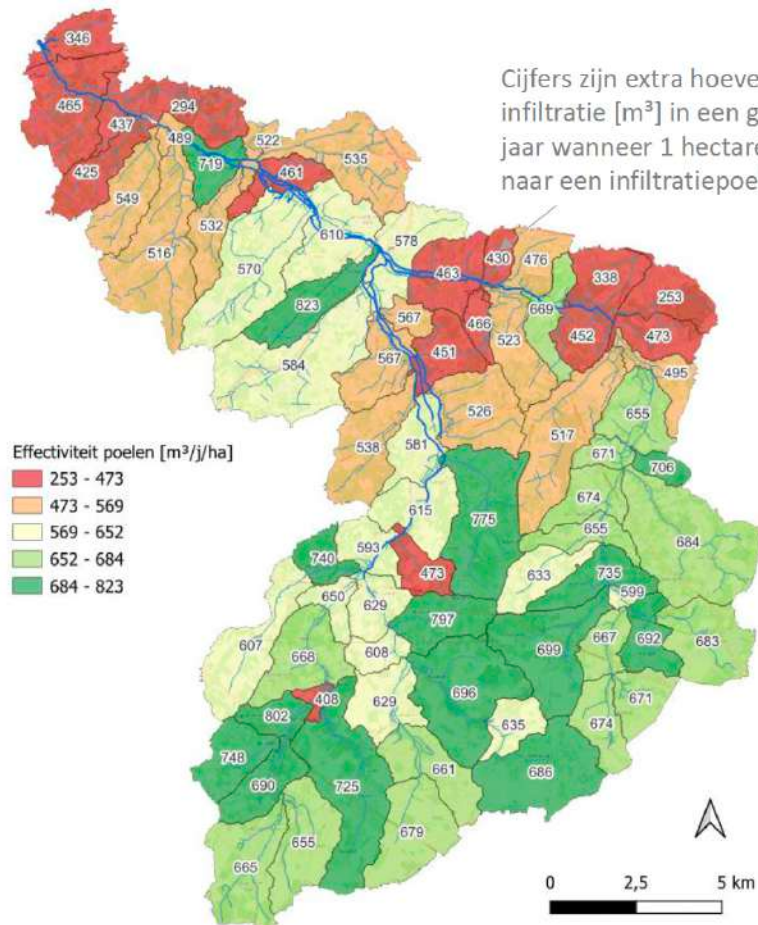
Wat zijn de gehanteerde indicatoren?

DROOGTE	
Bodemvocht (droogtedagen)	Dagen waarop vegetaties significante droogtestress ondervinden, en dus schade lijden
Grondwaterstand	De grondwaterstand bepaalt of planten al dan niet water kunnen onttrekken uit de bodem. Daarnaast geldt het grondwater ook als voeding voor de waterlopen en als wateropslag waaruit geëxtraheerd kan worden voor irrigatie.
Laagwaterdebiet	Lage waterloopdebieten leiden tot slechte waterkwaliteit en schade aan aquatische ecosystemen. Lage debieten zijn ook een indicator voor lage grondwaterstanden en droogte.
OVERSTROMINGEN	
Piekdebiet	Bij hoge debieten kan de waterloop buiten de oevers treden en wateroverlast veroorzaken.

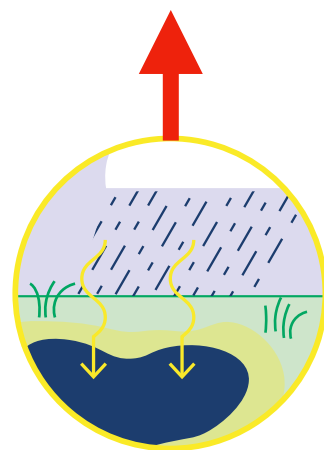
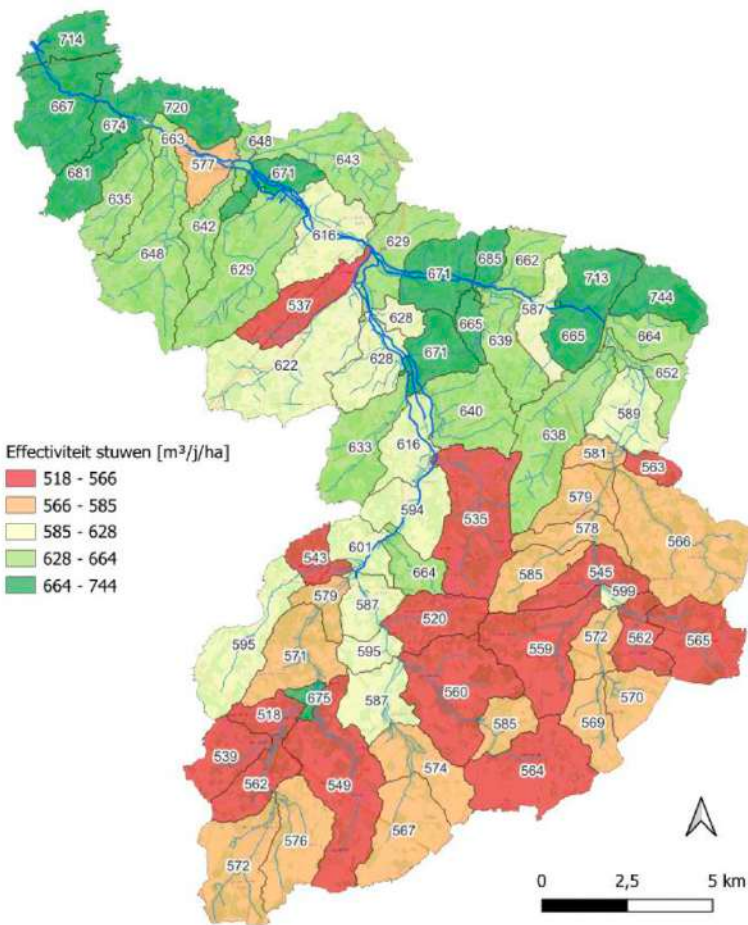
DOELLEN PER TYPE MAATREGEL		
Infiltrerende maatregelen op 15.000 ha (Zoals infiltratiepoelen, microdepressies, erosiebestrijdingsmaatregelen die water kunnen vasthouden, verhogen van koolstof in de bodem,...), ook in stedelijk gebied! Bv. infiltratiepoel van 375 m2/ha van 0,20 m diep	7.200 ha opgestuwd (Drainagebasis verhogen via stuwtjes, verondiepen, dempen grachten, verwijderen actieve drainage,...)	1.500.000 m³ bijkomende buffering (Ruimte voor water om ons te weren voor piekdebieten in een T20)

Infiltratiecapaciteit vergroten

Drainagebasis verhogen

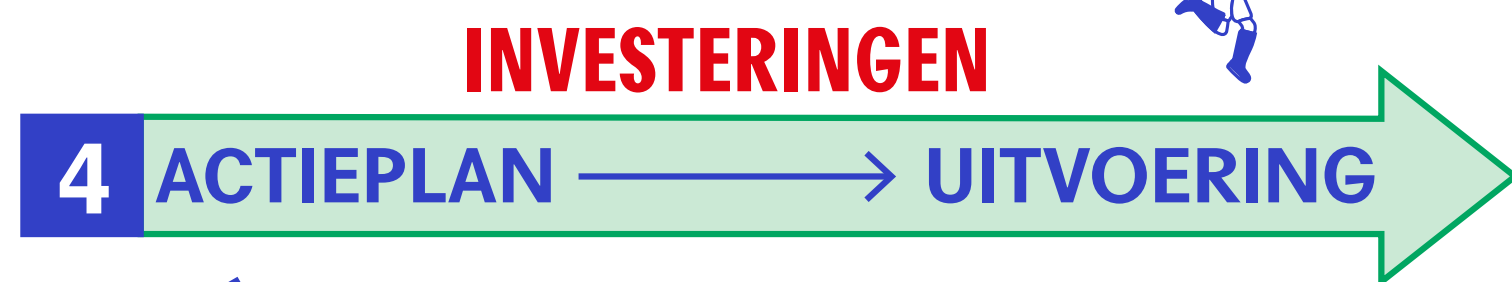
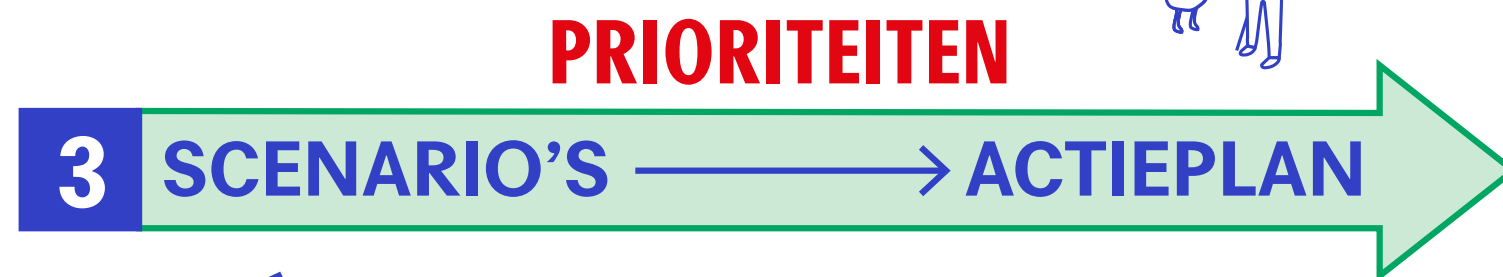
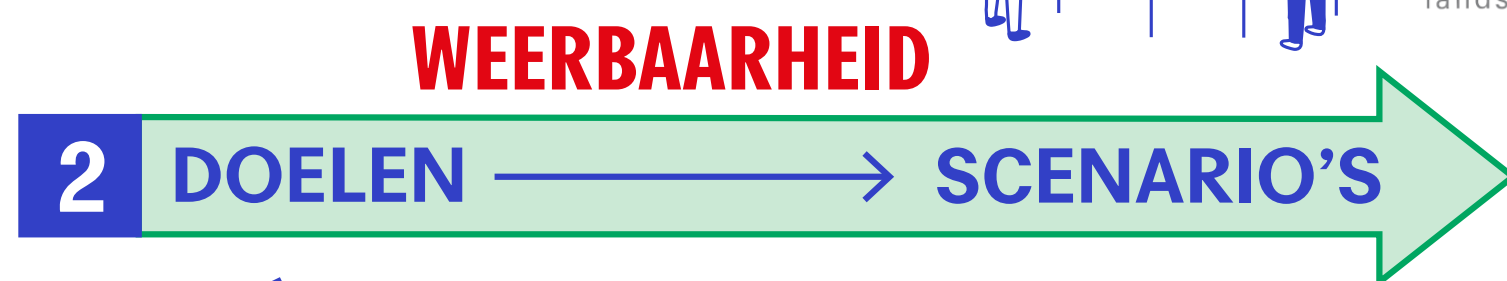
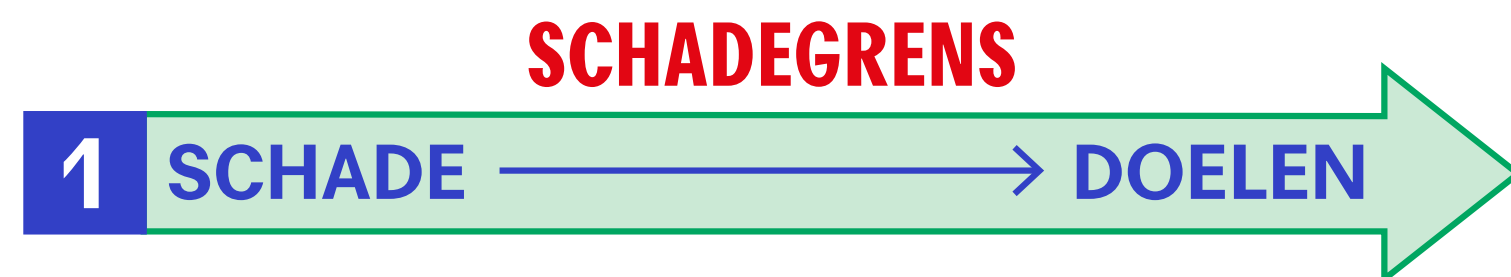
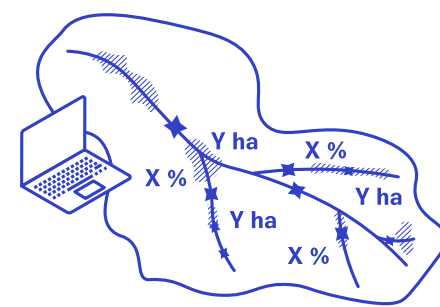

Buffercapaciteit verhogen

Vochtvaag reduceren

Co-creatief en interactief proces tussen doelen en uitvoering

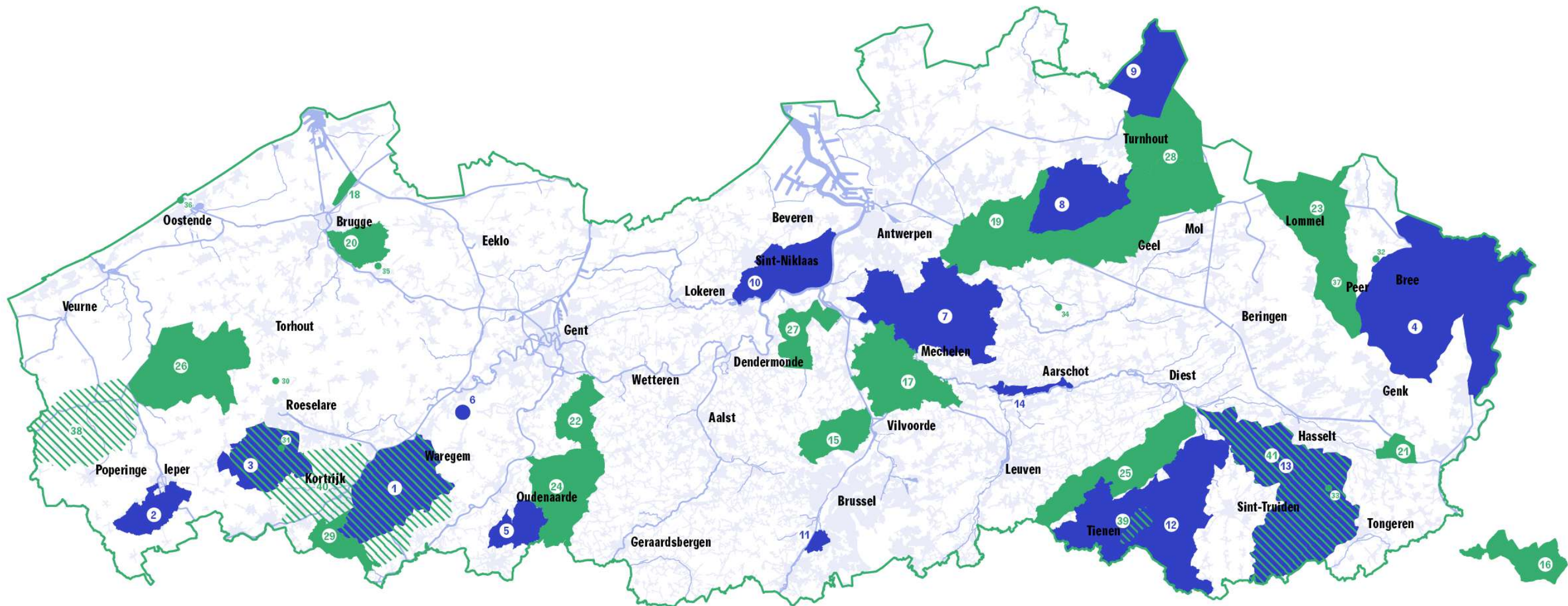

WAT IS HAALBAAR?

Geïntegreerde coaching
en ondersteuning

Water+
Land+
Schap

Water + Land + Schap 1.0 (Landinrichting)

- 1. Leiedal - Gaverbeekvisie
- 2. Prov. West-Vlaanderen + RL Westhoek - Robuuste waterlopen Westhoek
- 3. Prov. West-Vlaanderen - Naar een duurzaam landbouwproductielandschap in Midden West Vlaanderen
- 4. RL Kempen en Maasland + prov. Limburg - Bruggen tussen water land en schap - Maasvallei en Kempenbroek
- 5. Prov. Oost-Vlaanderen - Water-Land-Schap de Maarkebeek
- 6. Prov. Oost-Vlaanderen - Burenwater
- 7. RL Rivierenland + POM Antwerpen - Aqualitatieve Mechelse groenteregio
- 8. Prov. Antwerpen - Beek.boer.bodem-Vallei-van-de Aa
- 9. Prov. Antwerpen - Werken op de waterscheidingskam, bovenstroomse waterinitiatieven Ravels
- 10. Prov. Oost-Vlaanderen - Babierbeek verbindt
- 11. Prov. Vl.brabant + RL pajottenland en Zennevallei - Vallei v/d Zennebeemden
- 12. Prov. Vl.brabant + RL Zuid-Hageland - Water als bondgenoot in de Getestreek
- 13. Prov. Limburg + RL Haspengouw en Voeren - Herk en Mombeekvallei - blauwgroene drager in het buitengebied Haspengouw
- 14. RL Noord-Hageland - de Laak een vallei vol kansen

Water + Land + Schap 2.0 (pad 2 gebiedsprogramma's)

- 15. RL Brabantse Kouters - Klimaatrobuuste Groene Noordrand
- 16. RL Haspengouw en Voeren - Naar een klimaatrobuust landschap Voerstreek
- 17. RL Rivierenland - Cowala
- 18. Prov. West-Vlaanderen - Romboutswervepolder
- 19. Prov. Antwerpen - Bodemwater
- 20. Beernem - Beverhoutsveld droog-nat landbouwgebied
- 21. RL Haspengouw en Voeren - Klimaatrobuuste inrichting in het stroomspeerpuntgebied Munsterbeek
- 22. Prov. Oost-Vlaanderen - Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek Gondebeek en Driesbeek (Rodeland)
- 23. Watering de Dommelvallei - Een klimaatrobuust Stroomgebied van de Dommel
- 24. Prov. Oost-Vlaanderen - Peerdestokbeek, Molenbeek en Wijlegemse beek (Zwalmvallei)
- 25. RL Zuid Hageland - Wet Nature DeVELPment
- 26. Prov. West-Vlaanderen - Blankaartbekken en Handzamevallei, klimaatsponzen in de westhoek
- 27. Polder Vliet en Zielbeek - Water zonder (be)grenzen in de Vlietvallei
- 28. Prov. Antwerpen - Boeren op Peil in Oud-Turnhout en Arendonk (BOPOTA)
- 29. Kortrijk - Van beek tot bodem

Water + Land + Schap 2.0 (pad 1 systeeminnovaties)

- 30. Roeselare - Waterteelten de weg naar een klimaatrobuustere landbouw
- 31. Ledegem - Ledegem wordt l'Eaudegem
- 32. Proef en vormingscentrum voor Landbouw - Introductie van wetlands
- 33. RL Haspengouw en Voeren - Granslanden en moerassen in de vallei van de Herk en Mombeek
- 34. Universiteit Antwerpen - innovatieve meettechnieken
- 35. Curando OLV7W vzw - Mexiceau een integraal project
- 36. Farys - Van terras naar Water-Land-Schap
- 37. Prov. Limburg - Gebieden vernatten en beek opstuwing
- 38. Prov. West-Vlaanderen - Bovenloop Ijzer
- 39. RL Zuid-Hageland en prov. Vlaams-Brabant - Stroomgebied Wissenbos
- 40. Prov. West-Vlaanderen - Midden en Zuid West-Vlaanderen
- 41. RL Haspengouw en Voeren - Herk- en Mombeek

Weerbaar Water + Land + Schap

Coördinatie en politiek mandaat

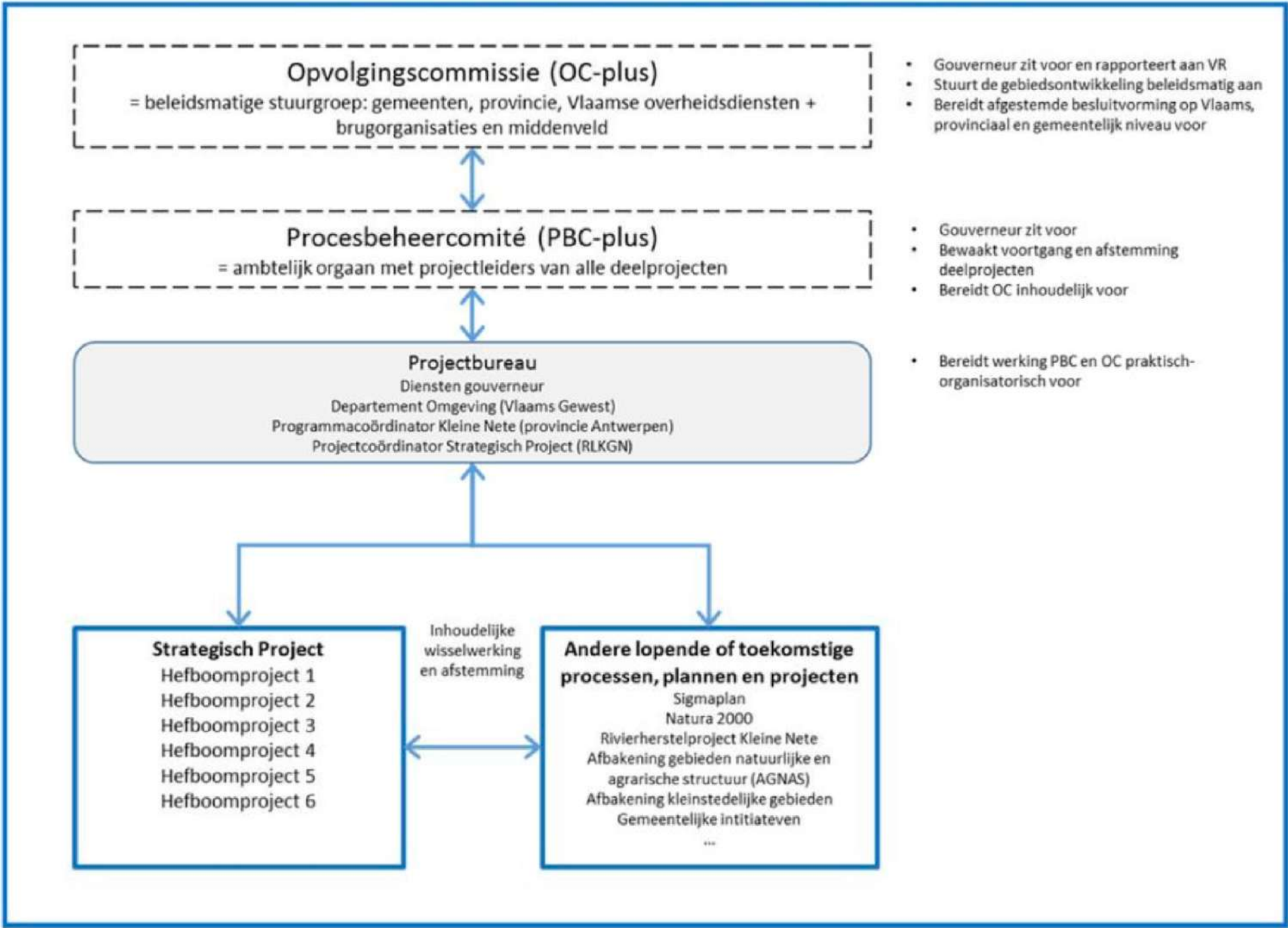

Gouverneur Cathy Berx coördineert projecten in de Vallei van de Kleine Nete

De weidse Vallei van de Kleine Nete is een smeltkroes van heel wat projecten en processen. Diverse Vlaamse diensten en afdelingen zijn er actief, zoals Waterwegen en Zeekanaal, de Vlaamse Milieumaatschappij, het Agentschap voor Natuur en Bos, Duurzame Landbouwon ontwikkeling ... Samen zoeken ze naar een optimale gebiedsinrichting om allerhande doelstellingen rond landbouw, natuur, bos, onroerend erfgoed, waterbeheer en mobiliteit te realiseren. Om alles in goede banen te leiden werd gouverneur Cathy Berx aangesteld als procesbegeleider.

INTENTIEVERKLARING

“Samen realiseren we een ambitieus en evenwichtig
toekomstproject voor de vallei van de Kleine Nete”
van coördinatie naar co-productie...

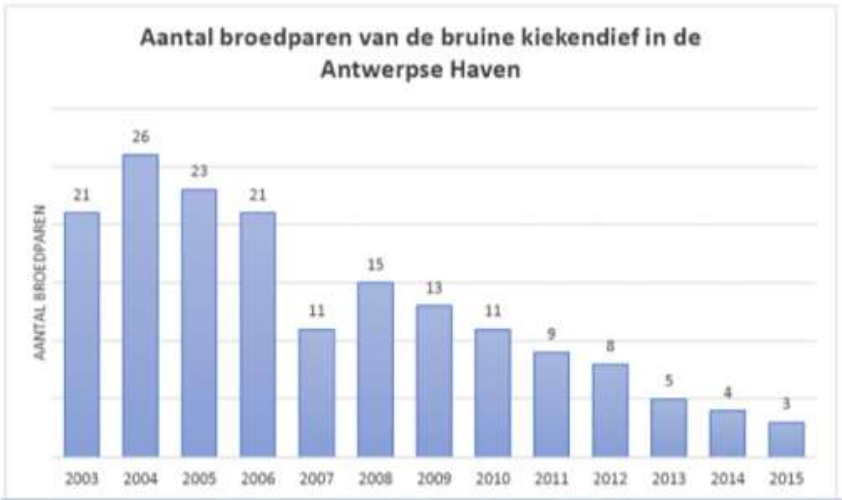

Projectstructuur

Praktische ontzorging en ondersteuning van landbouwers

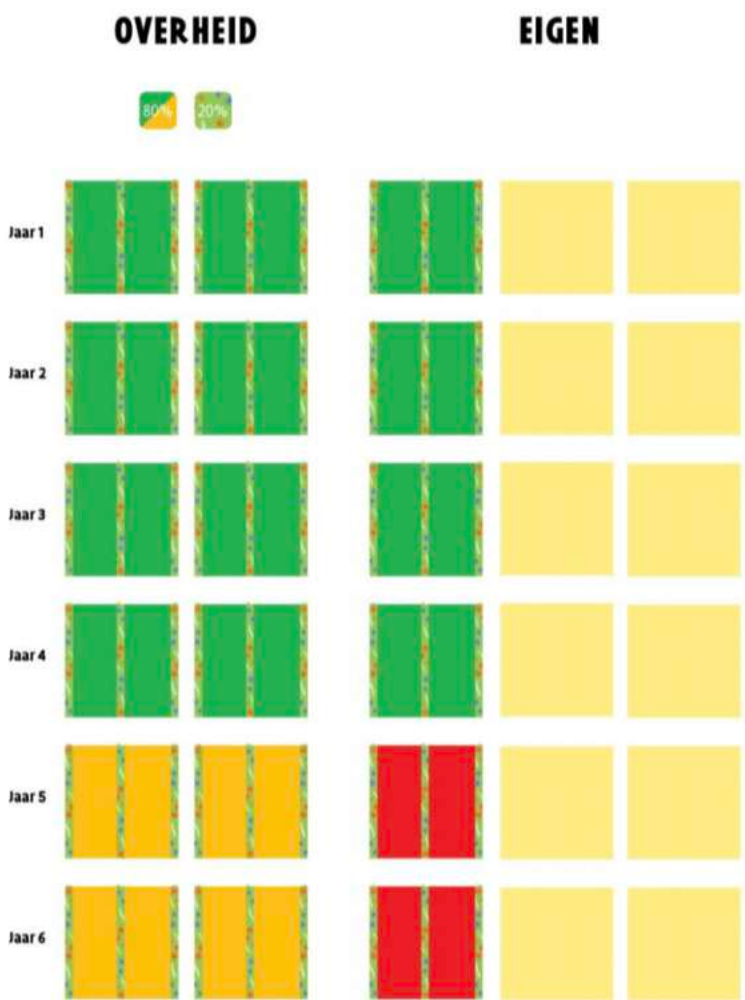
HET EERSTE GEBIEDSGERICHT ‘LANDBOUWPROJECT’ (IN EEN REEKS) OP LSO “BEGELEIDING VAN LANDBOUWERS OP DE LINKER-SCHELDEOEVER (BEVEREN)”

- Looptijd : 2015-2021
- Opdrachtgever : Haven van Antwerpen
- Doel : zorgen dat landbouwers medewerking verlenen aan totstandkoming van voedselgebied voor bruine kiekendief om natuurdoel voor die soort te realiseren en havenontwikkelingen niet te hypothekeren
- Opdracht resulteerde op relatief korte termijn tot samenwerkingen met 15-tal landbouwers op ca. 150 ha grond
- Opdracht was (mede) aanleiding voor :
 - een interregproject ter uitbouw van het Grenspark Groot Saeftinghe
 - de oprichting van een landbouwinnovatiefonds
 - het opstarten van een landinrichtingsproject

luzerne	luzerne	luzerne
luzerne	graan	meng-teelt

Teeltrotatie	Opbrengst op overheidsgrond	Verskil ten opzichte van maximale opbrengst op eigen grond met teeltrotatie tarwe-aardappel-gerst-bieten-tarwe-uien
Haver-Spelt-Luzerne4x	489	-535
Haver-Spelt-pre-ecoregeling4x	753	-271
Haver-Spelt-Gerst-Luzerne4x	521	-503
Haver-Spelt-Gerst - pre-ecol4x	747	-277
Spelt-Tarwe/Veldbonen-pre-ecoregeling4x+Japanse-haver	1136	112
Spelt-Tarwe/Veldbonen-Luzerne4x	753	-271
Bio Aardappelen-Gerst-Luzerne4x	770	-254
Bio Aardappelen-Gerst-		

Wim Govaerts & Co cvba
www.wimgovaertsenco.be wim@wimgovaertsenco.be

Praktische ontzorging en ondersteuning van landbouwers

Uitvoering samen, al doende leren

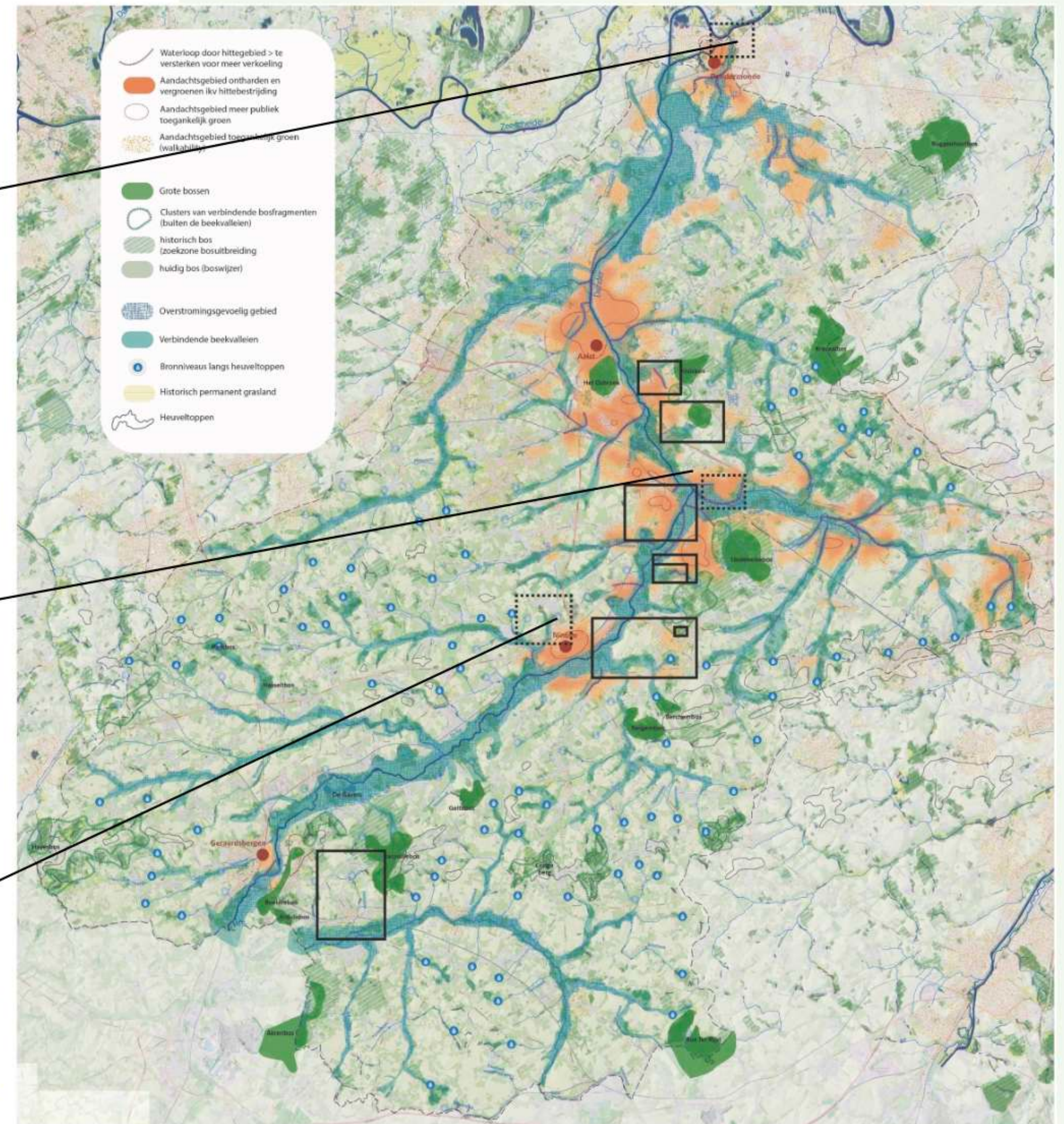
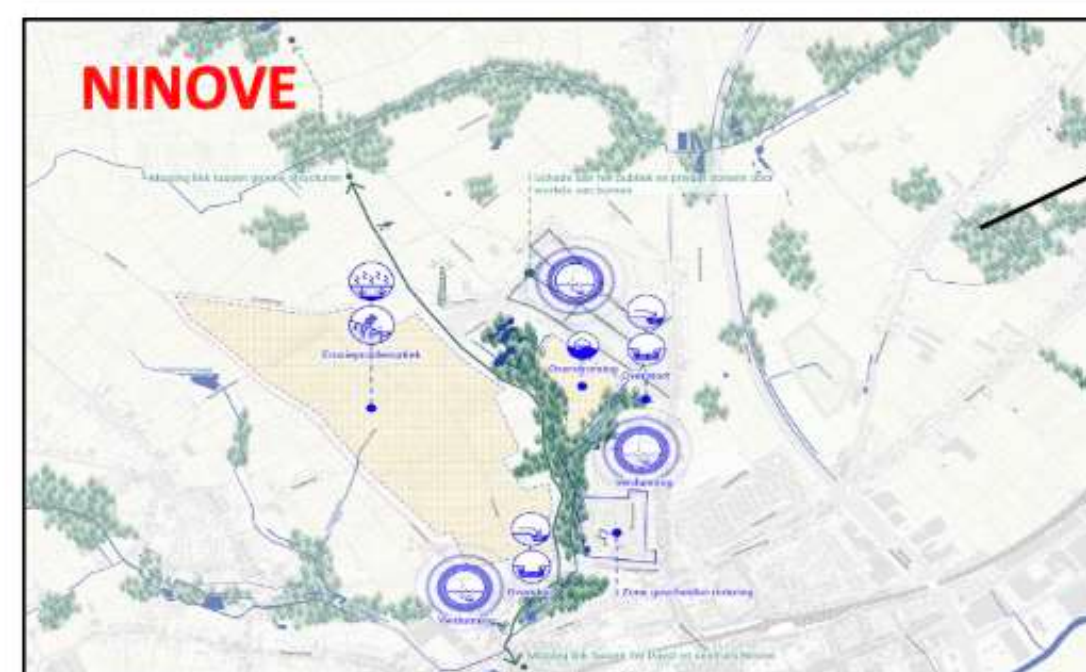
UITVOERING LOKALE HEFBOOMPROJECTEN

STRUCTUURVISIE & ROADMAP

Opmaak: 2022-2023
Uitvoering: 2023-2030

11 HEFBOOMPROJECTEN

Initiatie: 2021-2023
Uitvoering: 2023-2028

Bouwstenen van een stroomgebiedsaanpak

Ontzorging & transitie landbouw

vb. Barbierbeek Verbindt

vb. LinkerScheldeover

...

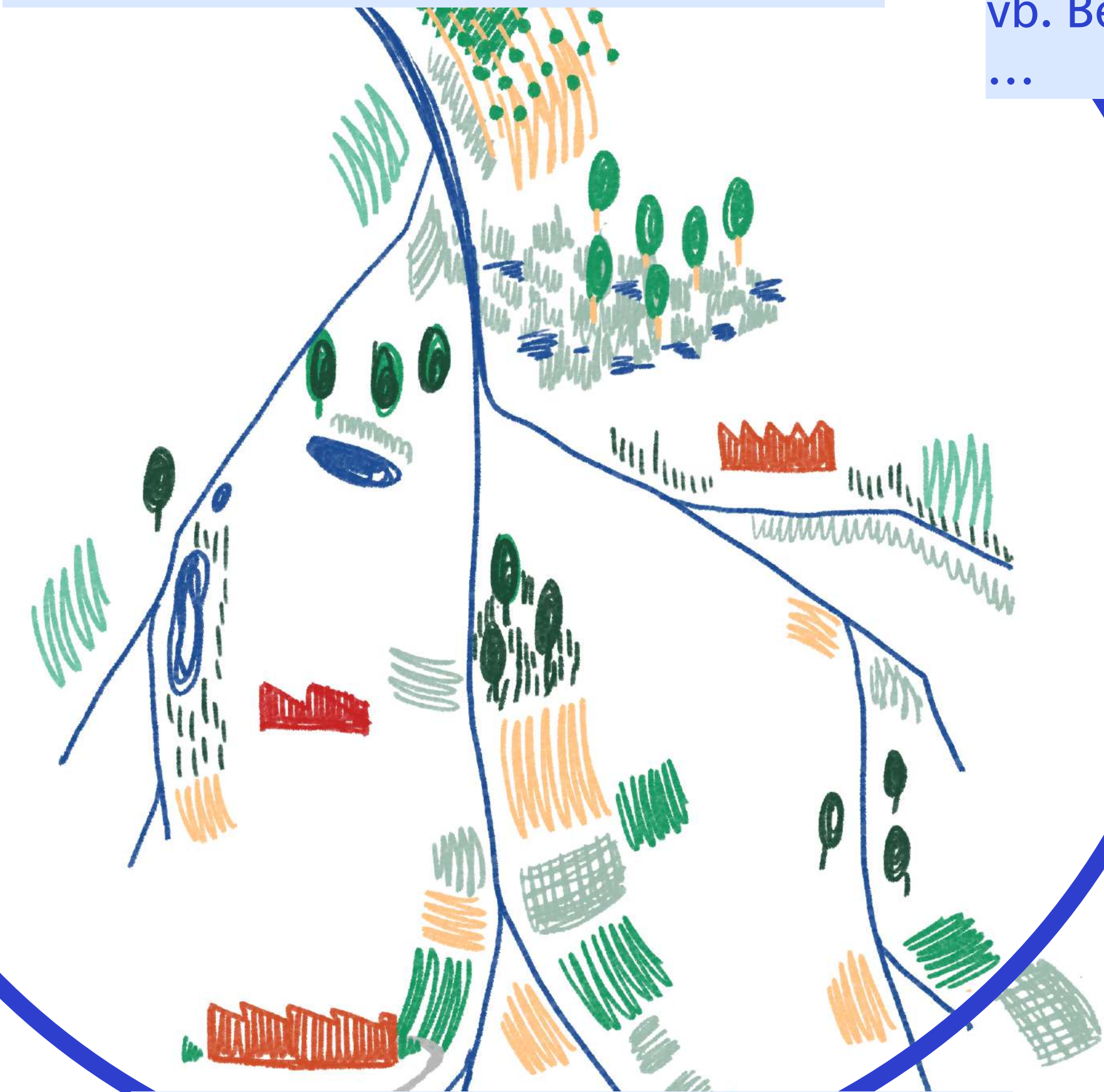
Geïntegreerde ondersteuning & sturing

vb. Programmateams ORP

vb. Entiteit Overschrijdende Projectteams

vb. Bekkenhuizen

...

Co-creatief & interactief proces tussen doel en uitvoering

Living Lab Herk & Mombeek

...

Coördinatie en politiek mandaat

Vb. Kleine Nete

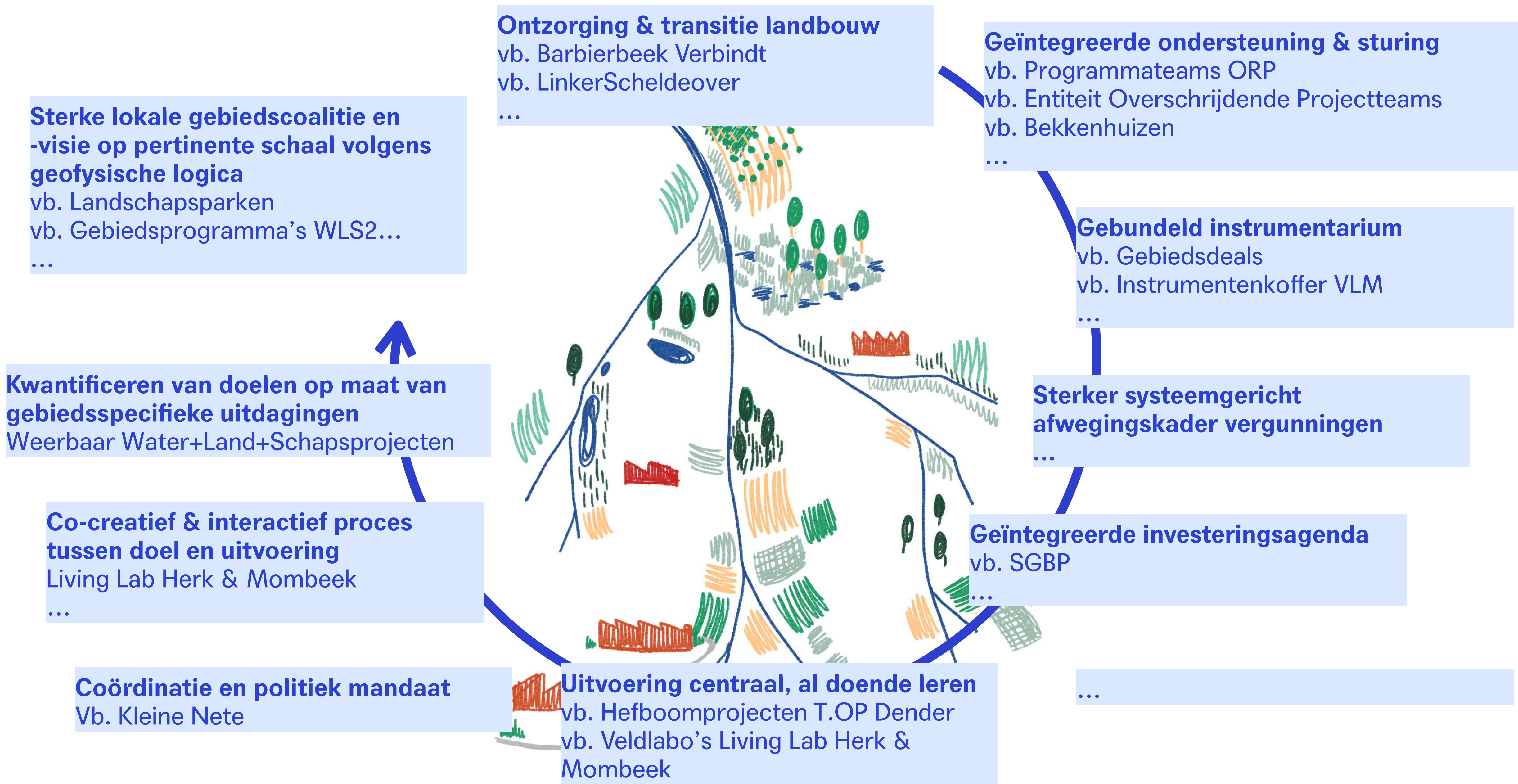
Uitvoering centraal, al doende leren

vb. Hefboomprojecten T.OP Dender

vb. Veldlabo's Living Lab Herk & Mombeek

...

Bouwstenen van een stroomgebiedsaanpak

Welke gebiedsaanpak om de realisatiekracht van de stroomgebiedbeheerplannen te verhogen?

- 1. Samen in the implementation gap**
- 2. Gebiedsgerichte samenwerking, doorbraak of passe-partout?**
- 3. Er is een momentum én we hebben vele bouwstenen ontwikkeld...**
- 4. Kunnen/willen we de krachten bundelen?**

Een spannende context...

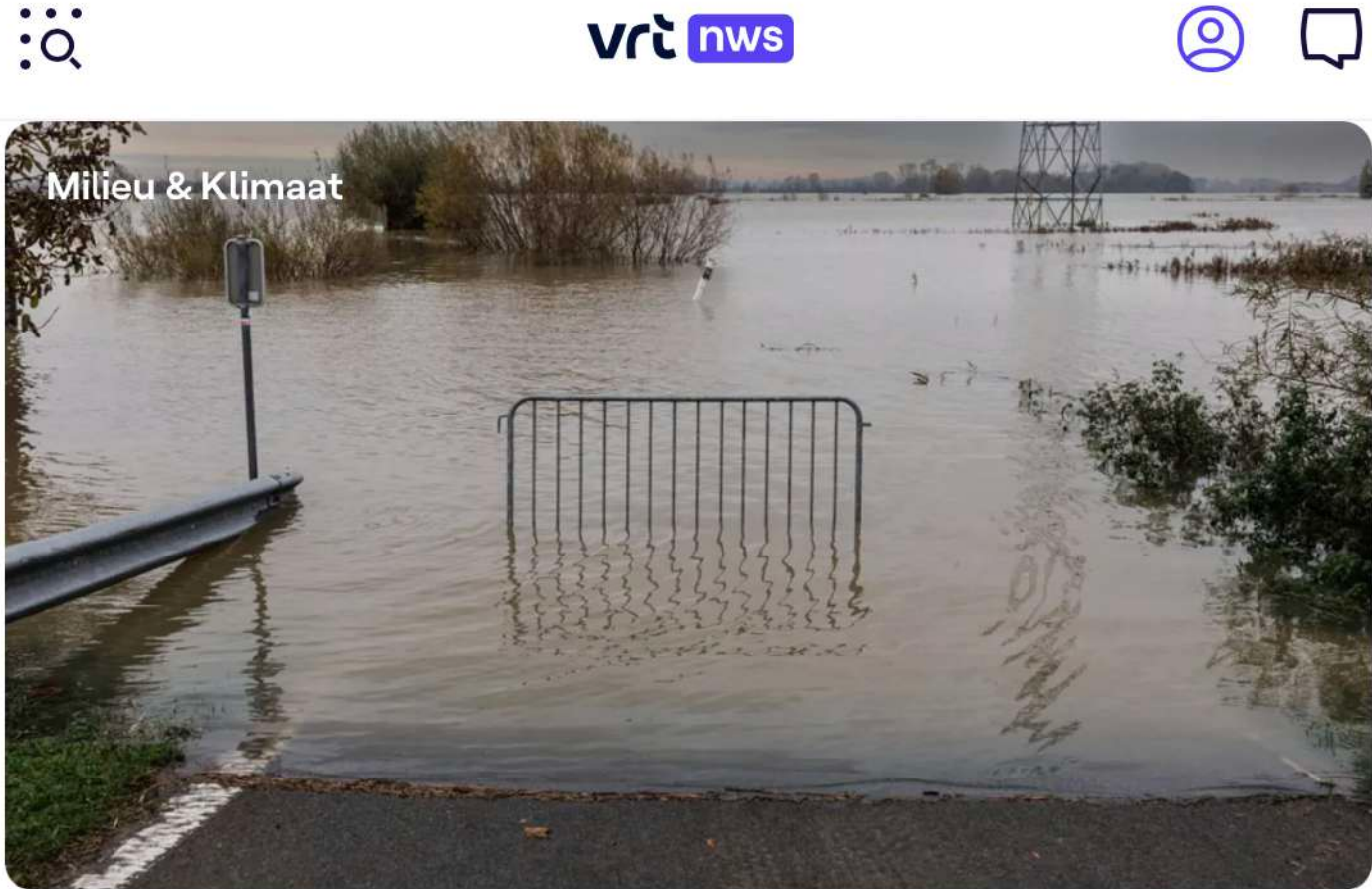
‘Natuur en landbouw zijn cruciaal voor meer waterzekerheid.’

‘Herstel van biodiversiteit vergt ingrijpen in watersystemen en landbouw.’

‘De toekomst van de landbouw in Vlaanderen hangt af van water en natuur.’

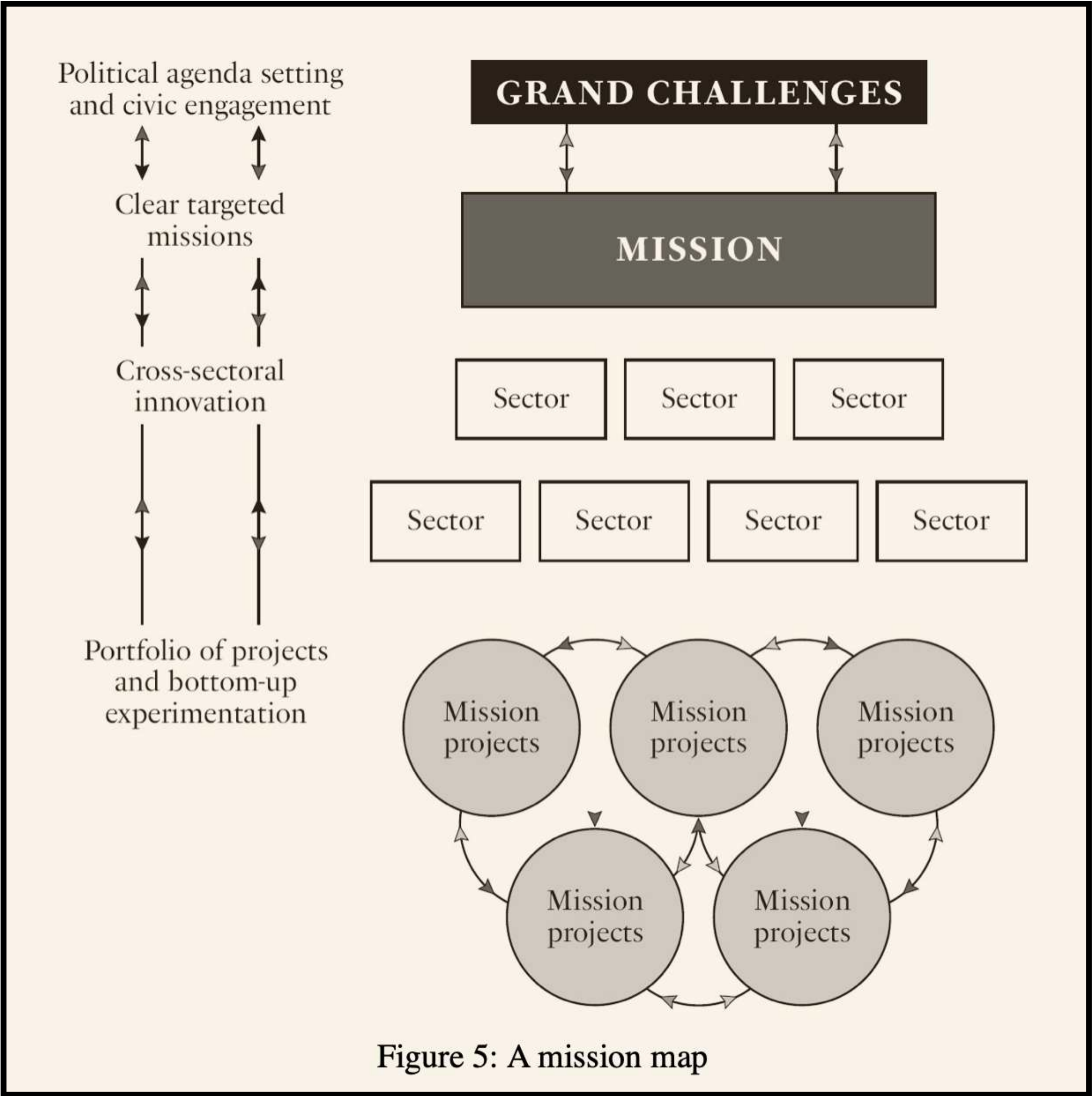
In november vorig jaar stond de Westhoek onder water.
Foto: Belga

Vlaamse regering halveert budget voor waterbeschermingsplan Blue Deal en oogst daarmee kritiek

Terwijl iedereen beaamt dat geïntegreerde aanpak absoluut noodzakelijk is ...

... is de natuurlijke reflex van onze systeemwereld om in besparingstijden terug te plooiën op de kerntaken

... vraagt om een missiegedreven bundeling van krachten

Grote uitdaging:
Veilig, productief, regeneratief
landschap

Missie:
De transformatie tot weerbaar
waterlandschappen

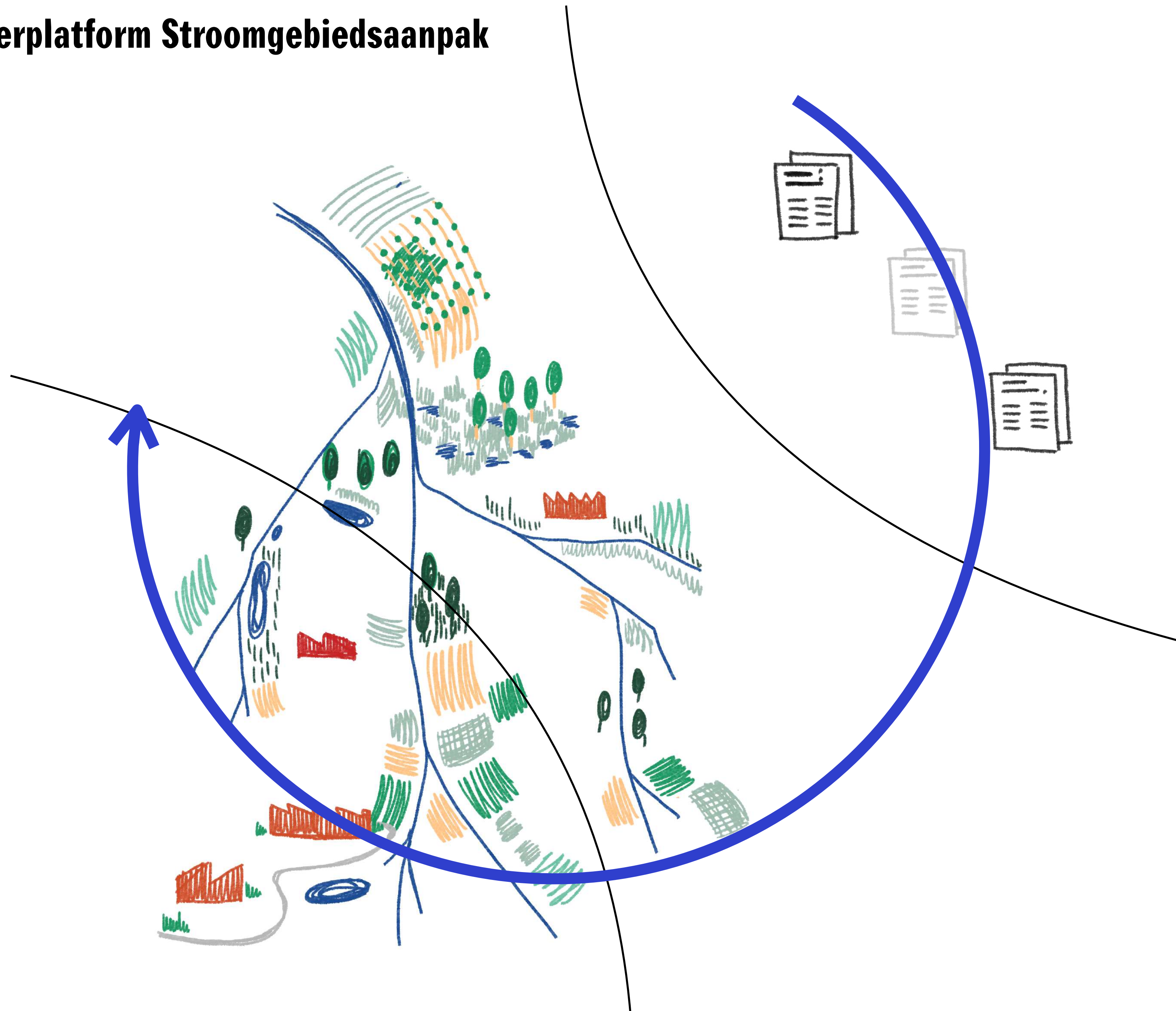
Sectoren:
Water, Industrie, Natuur,
Landbouw, Toerisme, Klimaat,
Planning, ...

Projecten:
vb. Uitrol collectieve aanleg
infiltratiepoelen in
microdepressie met 10
landbouwers, een
kasteeldomein en veengebied

Mission economy,
Mariana Mazzucato, 2021

Leerplatform Stroomgebiedsaanpak

De **starthypothese** van dit Leerplatform = enkel als de **wederzijdse afhankelijkheid** van water en andere beleidsvelden zoals landbouw, natuur en ruimtelijke ordening wordt **ingebod doorheen het gehele proces, van strategie en doelenbepaling tot en met in de uitvoering**, verhogen we de doelmatigheid van de plannen (zowel SGBP als andere).

Het Leerplatform vertaalt de ervaringen, inzichten en krachten tot **twee eerste outputs** (fase 1, tot april 2025):

1. Voorstel voor een **geïntegreerd gebiedsproces** (meerdere doelen tot uitvoering brengen)
2. Voorstel voor een **werkplatform**: een aanpak om dat proces in eerste gebieden met gebiedscoalities en bovenlokale actoren te testen, en aan te scherpen tot een gebiedsaanpak die ook in andere (deel)bekkens gehanteerd kan worden.

Een initiatief van de Vlaamse MilieuMaatschappij en Architecture Workroom Brussels vzw

**CO-CREATIEF EN AL DOENDE EEN
AANPAK UITWERKEN OM DE VIER
WATERDOELENPOREN,
NATUURHERSTEL, LANDBOUW-
ONTWIKKELING, ... GEÏNTEGREERD
TE LATEN LANDEN IN ÉÉN
UITVOERINGSGERICHT
GEBIEDSPROCES**

De **starthypothese** van dit Leerplatform = enkel als de **wederzijdse afhankelijkheid** van water en andere beleidsvelden zoals landbouw, natuur en ruimtelijke ordening wordt **ingebed doorheen het gehele proces, van strategie en doelenbepaling tot en met in de uitvoering**, verhogen we de doelmatigheid van de plannen (zowel SGBP als andere).

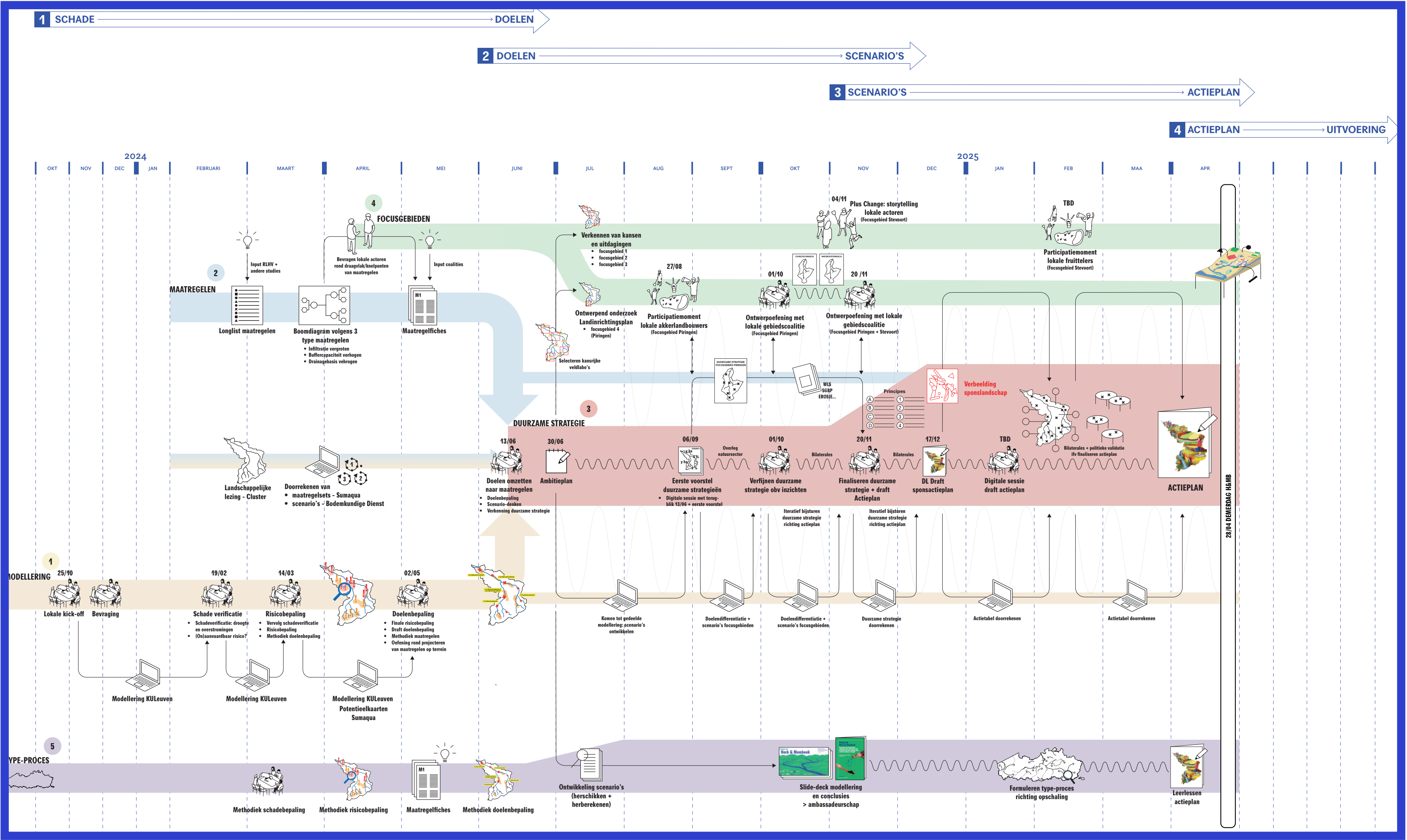
Het Leerplatform vertaalt de ervaringen, inzichten en krachten tot **twee eerste outputs** (fase 1, tot april 2025):

1. Voorstel voor een **geïntegreerd gebiedsproces** (meerdere doelen tot uitvoering brengen)
2. Voorstel voor een **werkplatform**: een aanpak om dat proces in eerste gebieden met gebiedscoalities en bovenlokale actoren te testen, en aan te scherpen tot een gebiedsaanpak die ook in andere (deel)bekkens gehanteerd kan worden.

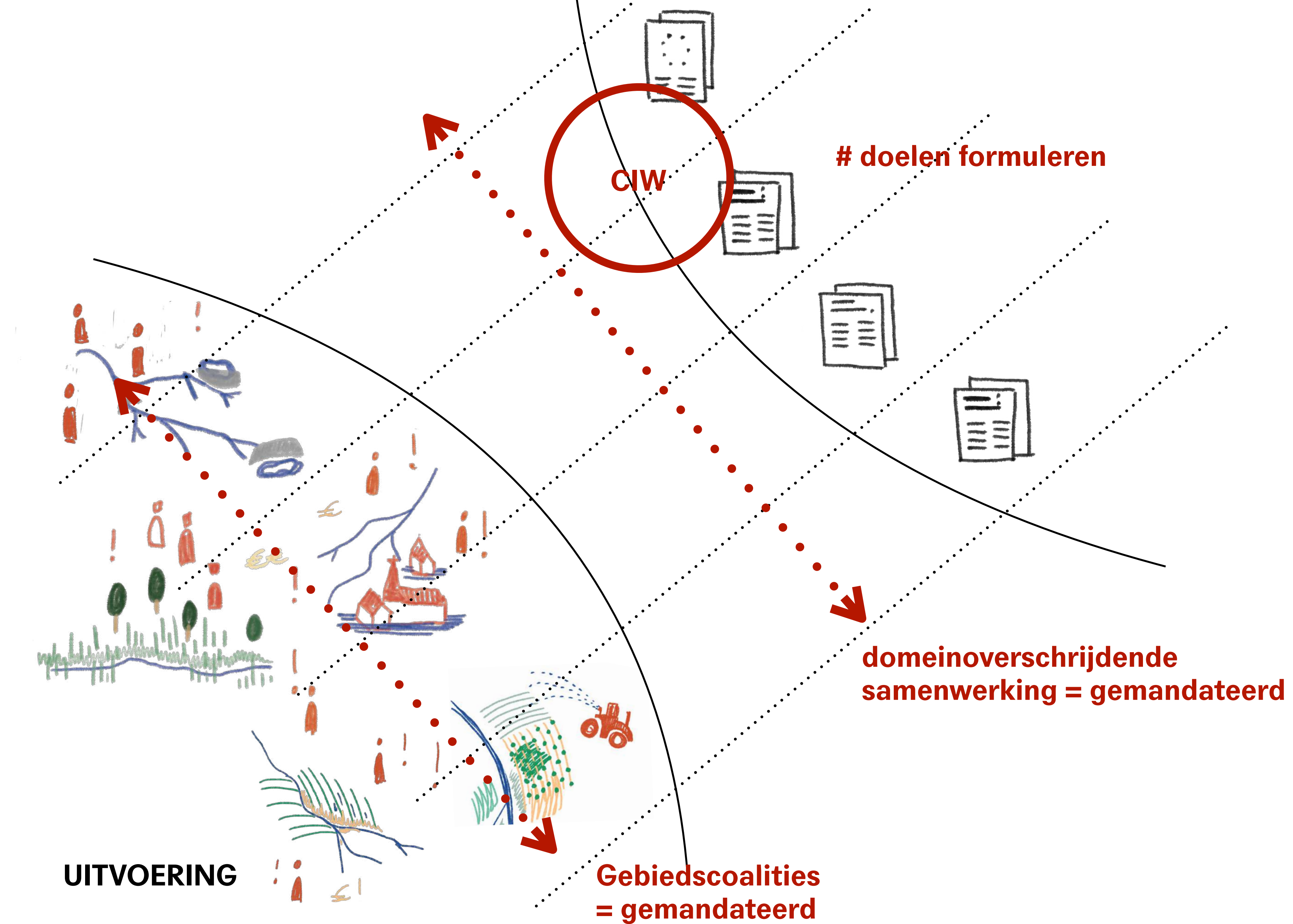
Een initiatief van de Vlaamse MilieuMaatschappij en Architecture Workroom Brussels vzw

Type geïntegreerd gebiedsproces

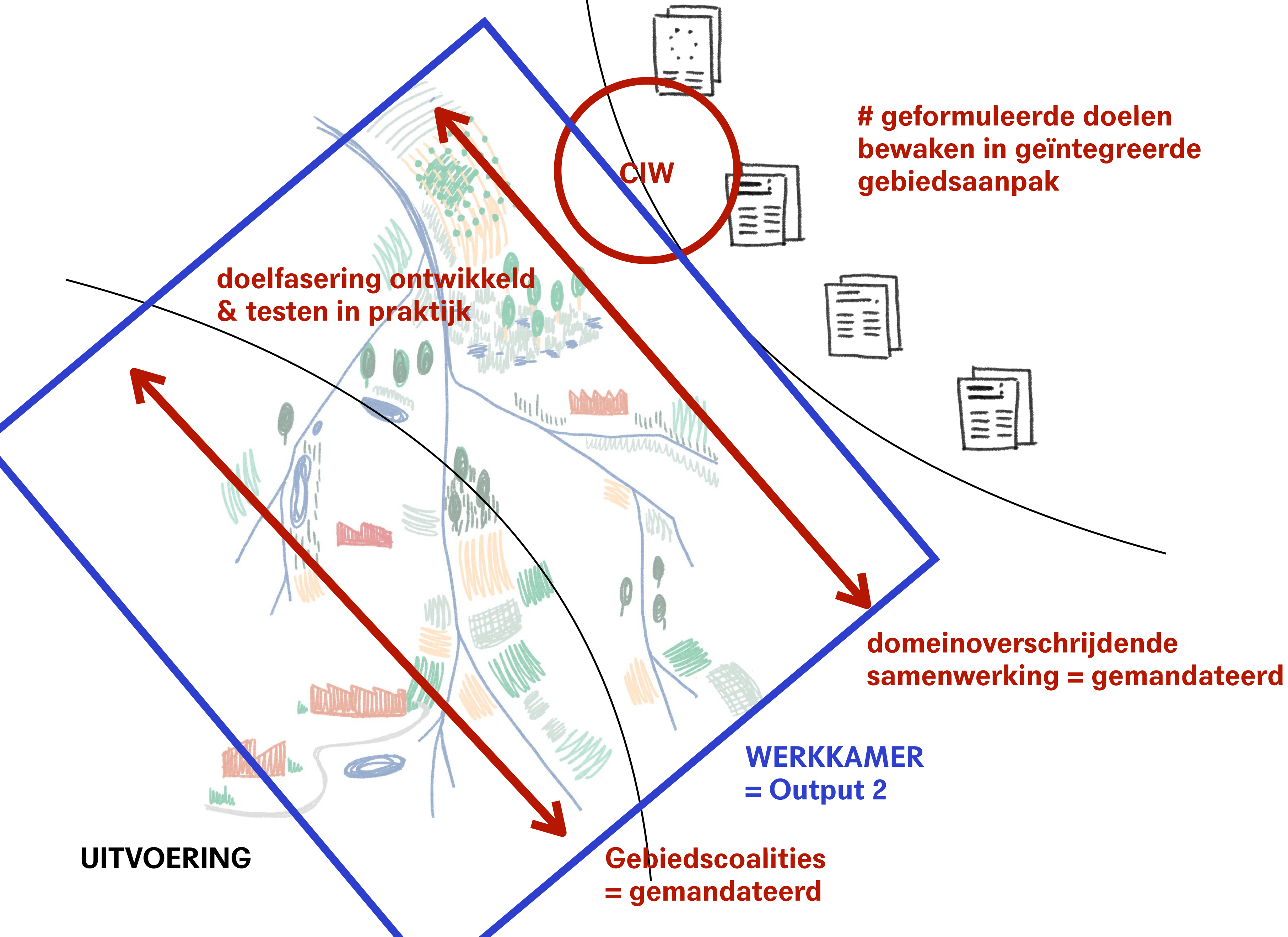
= Output 1

Van diverse inspanningen om de implementation gap te overbruggen...

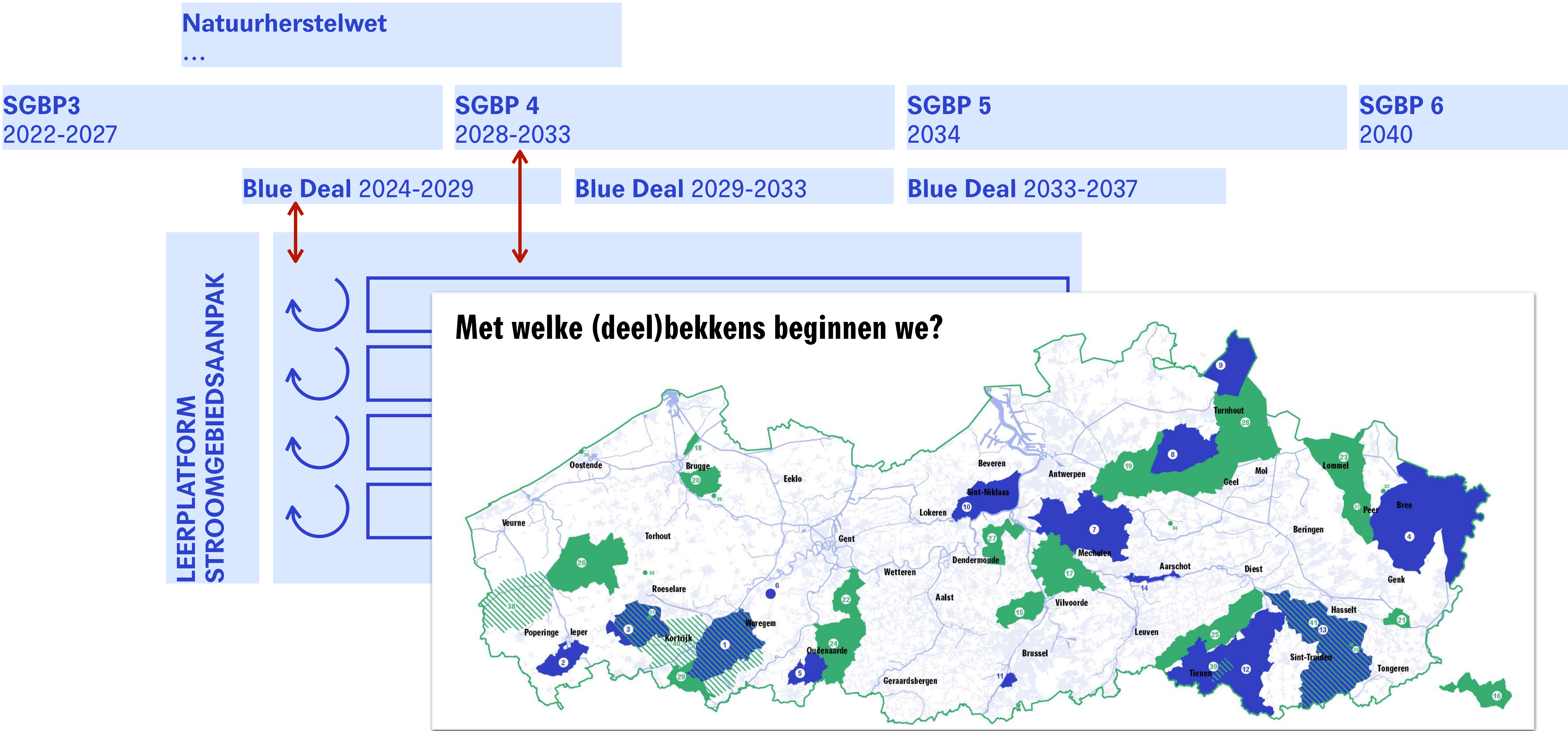
... naar een gedeelde gebiedsaanpak om de krachten, instrumenten en middelen gebundeld in te kunnen zetten!

Naar een werkplatform voor een geïntegreerde gebiedsaanpak

Naar een werkplatform voor een geïntegreerde gebiedsaanpak

BEYOND THE IMPLEMENTATION GAP

Welke gebiedsaanpak om de realisatiekracht van de stroomgebiedbeheerplannen te verhogen?

Joachim Declerck, ir. arch.

— directeur **Architecture Workroom Brussels** vzw,
onafhankelijk innovatiehuis voor transformatie

— namens **Werf Sponslandschappen** met Lene De Vrieze,
Bram Vandemoortel, Leonie Martens, Hannah Nelis, Francis
Schoups & onze vele lokale en bovenlokale partners

— professor Architectuur, Stadslandschap en Transitie,
Vakgroep Architectuur & Stedenbouw, **Universiteit Gent**

Seminarie “Samen werken werkt !”

Jaarlijks event, Commissie Integraal Waterbeheer
Inspirerende keynote

Brussel, 29 januari 2025

www.architectureworkroom.eu

www.degroteverbouwing.eu

**ARCHITECTURE
WORKROOM
BRUSSELS**

BEYOND THE IMPLEMENTATION GAP

Welke gebiedsaanpak om de realisatiekracht van de natuurherstelwetplannen te verhogen?

Joachim Declerck, ir. arch.

— directeur **Architecture Workroom Brussels** vzw,
onafhankelijk innovatiehuis voor transformatie

— namens **Werf Sponslandschappen** met Lene De Vrieze,
Bram Vandemoortel, Leonie Martens, Hannah Nelis, Francis
Schoups & onze vele lokale en bovenlokale partners

— professor Architectuur, Stadslandschap en Transitie,
Vakgroep Architectuur & Stedenbouw, **Universiteit Gent**

Seminarie “Samen werken werkt !”

Jaarlijks event, Commissie Integraal Waterbeheer
Inspirerende keynote

Brussel, 29 januari 2025

www.architectureworkroom.eu

www.degroteverbouwing.eu

**ARCHITECTURE
WORKROOM
BRUSSELS**

BEYOND THE IMPLEMENTATION GAP

Welke gebiedsaanpak om de realisatiekracht van de erosieplannen te verhogen?

Joachim Declerck, ir. arch.

— directeur **Architecture Workroom Brussels** vzw,
onafhankelijk innovatiehuis voor transformatie

— namens **Werf Sponslandschappen** met Lene De Vrieze,
Bram Vandemoortel, Leonie Martens, Hannah Nelis, Francis
Schoups & onze vele lokale en bovenlokale partners

— professor Architectuur, Stadslandschap en Transitie,
Vakgroep Architectuur & Stedenbouw, **Universiteit Gent**

Seminarie “Samen werken werkt !”

Jaarlijks event, Commissie Integraal Waterbeheer
Inspirerende keynote

Brussel, 29 januari 2025

www.architectureworkroom.eu

www.degroteverbouwing.eu

**ARCHITECTURE
WORKROOM
BRUSSELS**

BEYOND THE IMPLEMENTATION GAP

Welke gebiedsaanpak om de realisatiekracht van de <insert>-plannen te verhogen?

Joachim Declerck, ir. arch.

— directeur **Architecture Workroom Brussels** vzw,
onafhankelijk innovatiehuis voor transformatie

— namens **Werf Sponslandschappen** met Lene De Vrieze,
Bram Vandemoortel, Leonie Martens, Hannah Nelis, Francis
Schoups & onze vele lokale en bovenlokale partners

— professor Architectuur, Stadslandschap en Transitie,
Vakgroep Architectuur & Stedenbouw, **Universiteit Gent**

Seminarie “Samen werken werkt !”

Jaarlijks event, Commissie Integraal Waterbeheer
Inspirerende keynote

Brussel, 29 januari 2025

www.architectureworkroom.eu

www.degroteverbouwing.eu

**ARCHITECTURE
WORKROOM
BRUSSELS**